

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

2013 сыл
Кулун тутар
23 күнэ
Субуота № 41-42
(10814)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

Кулун тутар 22 күнэ —
Уу Бүтүн аан дойдутаабы
күнэ

УУ ТУЛА ОЛОХ ҮӨСКҮҮР

Ханнык баҕарар тыынар тыыннаах, хамсыыр харамай олоҕо уу тула уураабакка эргийэр, от-мас ууга суох сатамат, биһиги бары онтон аһаантан күн сиригэр олохтубут. Уу баар сиригэр олох үөскүүр. Уу — олох төрдө. Оннооҕор былгыгы мифтэргэ таһара аан дойдуну айыан иннинэ, бастаан ууну айбыт дьон этиллэр. Уу күөл, оттон үрэх, өрүс, кэлин байдал буолар дьон суруллар. Уу биһиги олохпутугар баар да баар, ол да буоллар уубут аан дойду биэр саамай таабыллыбатах кистэлэҥ. Бүгүнгү күнгэ дьэри ситэ үөрэттиллэ илик.

Уу суолтатынан салгын тэнгэ биэр бастакынан сылдыар. Киһи этин-сиинин үс гыммыт биэрэ уу. Ол да иһин буолуо, ууга суох — сэттэ күнтэн уһаабаккын. Үөрэхтээхтэр этэллэринэн, биридээх оҕо этэ-сиинэ 80-85% уу, 18-20-лээх ыччат — 65-70%, кырдыбыт киһи — 25% буолар эбит. Ол иһин сааһыран истэх айы киһи иинэр-хатар. Эрдэ кырдыбыт уонна эт-сиин «утапатын» дьон күн ахсын 2 литэртэн итэҕэһэ суох ыраас ууну иһиэхтээхпит. Аны иһэр уубут хаачыстыбатыттан дорубуйабыт олус тутулуқтаах.

Ыраас уу кыһалҕата аан дойду үрдүнэн бүрүүкээбит бопшуроос буолар. Араас собуот, киһи-аймах таһаарар дьаара, бөҕө-саа аан бастаан ууга дьайар. Чинчийээччилэр суруйалларынан, уу уопсай саппааһыттан саамай ыраас уу баара-суоҕа 1% бырыһыанга тэҥнэһэр.

Аан дойдуга төһө элбэх уу баар эбит диер буоллаахха, быһа барыллаан аахпыттарынан сирбит ньууругар 70,8% уу баар. Оттон 1370 мөл. км³ уу байдалга баар эбит. Арктика уонна Антарктида муустарын ууллардаахха, 30 мөл. км³ уу тахсар дьон. Аан дойду өрүстэригэр уонна күөллэригэр 4 мөл. км³ уу баар. Оттон сир үрдүгэр 100 мөл. км³ уу баара биллэр.

Анардас күөллэр тустарынан иһитиннэрдэххэ, аан дойду үрдүнэн уонунан мөлүйүөн күөл баар дьон сабаҕалыыллар. Россияга 2 мөлүйүөнтөн тахса. Саамай улахан күөллэр — Ладога, Ильмень, Топозеро, Байкал, Телецкое, Таймыр о.д. Оттон Сахабыт сиригэр 709 тыһыынча кэриҥэ күөл баар. Аны биэр гааттан кыра кээмэйдээхтэр «күөл» дьон ааты сүкпэттэр эбит. Онон өссө да элбэх буолуон сөп. Республикабытыгар саамай улахан күөллэрбит — Моготоово, Нерпичье, Ньидьили, оттон саамай дириҥ күөллэр — Улахан Токко уонна Аччыгыт Токко. Саамай эмтээгинэн аатырар күөллэр — Кэмпэндэи, Абаалах, Сордонноох о.д. Оттон Наммыт улууһугар үгүс ахсааннаах күөлтөн саамай улахан күөлбүт — Үрүн Күөл. Саамай улахан соболоох күөлбүт эмиэ Үрүн Күөл.

М. ПЕТРОВА

Нэһилиэк — баһылыгынан

Нам улууһуттан Кытайга сылдыһыга делегация састаабыгар Хатын Арыы нэһилигин баһылыга Ю.И. Слепцов барсан кэлбитэ. Киниттэн туох сыаллаах-соруктаах сылдыһытын ыйыталаастым.

— Юрий Иннокентьевич, эн Кытайга сылдыһыт сыалын кирпииччэ собуотун туттарыһы кэспэти этэ буолбат дуо?

— Кырдык, Аппааныга кирпииччэ собуота тутулдуохтаах. Онооха Кытайга инвестордары кытта көрсүһүүгэ «Возрождение» ХЭТ салайааччыта З.И. Ядреваны кытта баран кэспэти сырыттыбыт. Кытайга тийиэн икки кирпииччэ собуотун көрдүбүт. Инвестордары кытта атах тэпсэн олон кэспэтибит. Ол кэспэтибит түмүгэр аны биэр ыйынан Кытайтан кэлэн биһигиттэн туой боруобатын ылан барыахтаахтар, онтон өссө икки ыйынан кэлэн хайдах-туох тэрилтэ буоларын, контрольной пакета быһаарытын кэспэти-эспит. Кытайдары кытта уопсай тэрилтэ тэрийиэхтээхпит.

Кирпииччэ собуота тутулуннааһына 30-ча үлэһиттээх буолуоҕа, оччотугар дьонно саҥа үлэ миэстэтэ тахсыаҕа. Собуот урукку урусхалламыт кирзавод миэстэтигэр тутулдуоҕа. Кирпииччэ онорор оборудованиета Кытайтан аҕалылан туруорулуоҕа. Шефмонтаһын, ол эбэтэр тангытын кытайдар бэйэлэрэ оноруохтара, аҕыйах кытай киһитэ хаалан үлэлиэхтээх.

— Бу кирпииччэ собуотун тоҕо кытайдарынан көмөлөһүнэрин тутар санаа киирдэ?

— Тоҕо диэтэр, кытайдар бастакынан харчы утарга бөлөмнөр, харчылаахтар, инвестор быһыытын бэлэмнэр. Уонна хаачыстыбалаахтык, түргэнник үлэлиллэр. Собуот тутулуннааһына облигацияны, кыһыл тутууга аналлаах кирпииччэ оноруллар буолуоҕа. Кытайтан кэлэн баран СР архитектура, тутууга министр С.Я. Дереповскайы кытта көрүстүбүт. Кини Президент уонна правительство бу саалааһыны күүскэ өйүөхтэрэ, көмө баар буолуоҕа дьон эрэннэрдэ. Республикаҕа

Быыбар-2013

Россия Президент Владимир Путин дойдуга былаас аһаастык уонна дьэҥкэтик өйдөнөр үлэни ытарын ситиһэр. Ил Түмэн депутаттарын, МТ баһылыктарын уонна депутаттарын таларга анаан бытыллар быыбар иннинээҕи норуот куластааһына балаҕан ыйын 8-гар буолар биэр сомоҕо куластыыр күн иннинэ бытыллыаҕа. Ону илээн-сабалаан Бүтүн Россиятаагы норуот фронун Сүрүннүүр Сүбэтэ тэрийэн бытылааҕа. Бу туһунан «Биер ньыгыл Россия» партия Намнаагы салаатын исполкомун салайааччытыттан М.Р. Софроноваттан ыйыттым.

— Майя Романовна, норуот куластааһынын туһунан биһиннэр эрэ.

— Балаҕан ыйын 8 к. буолар быыбарга биһиги Ил Түмэн депутаттарын, улууспут баһылыгын уонна 19 мандакка улуус мунһабын депутаттарын, ону тэнгэ 3 нэһилиэккэ: Фрунзеҕа, Хатырыкка, Түбэҕэ нэһилиэк баһылыктарын талыахпыт. Бу үлэни эрдэттэн сүрүннүүр инниттэн быыбар иннинээҕи норуот куластааһынын тэрийэн бытылаахпыт. 2011 сыллаахха «Биер ньыгыл Россия» партия Саха

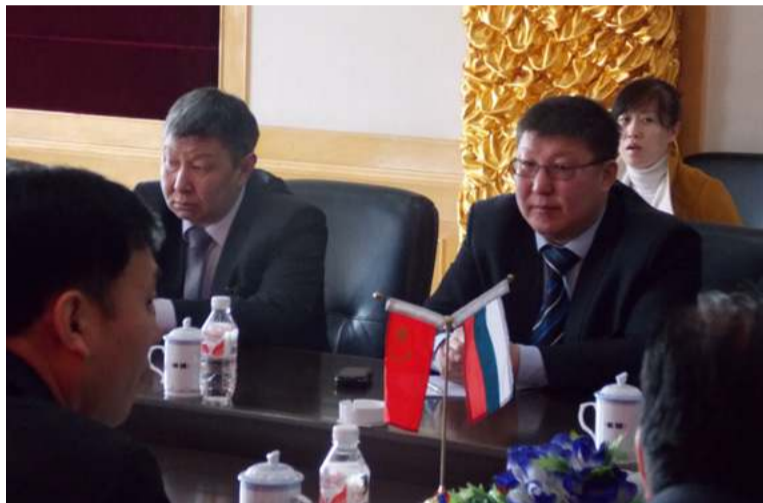
билигин кирпииччэ онорор собуот суох. Дальнай Востокка Хабаровскай куоракка биер собуот тутуллу турар, бэс ыйыгар үлэҕэ киириэхтээх.

— Бу оноһуллубут кирпииччэ атыыга төһө барыаҕай, дьон төһө наадыйаҕай?

— «2025 сылга дьэри Дальнай Восток уонна Забайкалье сайдыыта» дьон программаҕа Хатын Арыыга хас да тутуу кирпииччэ эбит. Ол туһунан иһитиннэр эрэ.

— Бу программаҕа биһиги нэһилиэкпитигэр ытыллыахтаах

АППААНЫГА — КИРПИИЧЧЭ СОБУОТА

— Билигин улууспутугар тутуу маһа бүттэ. Онон кирпииччэ дьэни тутар кэм кэллэ. Кирпииччэ дьэ үлэһээх буолар. Холобур, Дальнай Востокка дьэ-лэрэ барыта кирпииччэ, Кытайга эмиэ кирпииччэ дьэ элбэх. Ол эрээри Кытайга туойдара бүтэн эрэр эбит. Холобур, атын сиртэн аҕалылыбыт кирпииччэ сыаната ыарахан, биер устууката 40 солк. Оттон бэйэбит онорон таһаарар кирпииччэбит устууката 15 солк. курдук буолуоҕа. Сылга 3 мөл. устууканы онорор былааннаахпыт. Дьон наадыйа дьон саныбын. Куоракка атылыахпыт, бэйэбит да дьоммут ылыахтара. Уонна экологическай да өтгүн ылан көрдөххө айылҕаны харыстыыр сыаллаах. Холобур, Кытайга мастара бүтэн 100 сылга маһы кэрдии бобуллубут. Ол иһин маһы олордунан күүскэ дьарыктаналлар эбит, мастара барыта олордун. Биһиги эмиэ маһы олордунан дьарыктаныахпыт наада.

үлэлэр киирбиттэрэ олус кэрэхсэбиллээх. Ол курдук 2015-2016-2017 сс. 2 №-дээх профилией 350 миэстэлээх үөрэнэр корпусуа былаанга баар. Суумата 417 мөл. 697 тыһ. 730 солк. Маны таһынан 2014-2015 сс. бу лицей уопсай дьэ-этэ киллэриллбит. Суумата 316 мөл. 293 тыһ. 180 солк. Граф Бирээр 2020 с. биэрэги бөбөгөтүү үлэлэрэ киллэриллбиттэр. Суумата 299 мөл. 322 тыһ. 600 солк. Маны таһынан бу программаҕа Нам селотугар уунан хааччыы, ханаалы уонна уу сүүрэр сирдэрин тутуу, Нам селотугар 275 миэстэлээх оскуола, Партизанга 120 миэстэлээх оскуола, Көбөкөннө 80 миэстэлээх оскуола тутуллуулара былаанга киирбиттэр.

— Юрий Иннокентьевич, кэспэниг иһин махта. Кирпииччэ собуота тутуллан үлэҕэ киирээригэр баарабыт. Онооха бу сырыыгыт туһалаах буолбуттун үрдүбүт.

Кэспэтэ В. РЫКУНОВА

НОРУОТ КУОЛАСТААҤЫНА

сиринээҕи салаата уонна Бүтүн Россиятаагы норуот фронун Сүрүннүүр Сүбэтэ Госдума депутатыгар кандидаттары таларга анаан норуот куластааһынын ыһыттарга. Хас биридди улууска партияттан уонна общество биллэр-көстөр дьонноруттан тэн ахсааннаах быыбардыыр бөлөхтөр тэриллибиттэрэ.

Куластааһын кэнниттэн үгүс дьон бэйэлэрэ манньк аһаҕас быыбарга кыттыахтарын сөбүн өйдөөбүттэрэ. Бэл урукку өттүгэр политиканан хаһан да интэриэһиргээбэт дьон быыбарга сыһыан уларытытын ылыммытара. Бу иннигэр улуустартан ким кандидат буоларын куоракка дьону мунһан быһаарар этилэр, онтон ону тыа сирин олохтоохторо отой да билбэт кэриэтэ этилэр. Билигин анал быыбар иннинээҕи норуот куластааһынын регламентаан салайтаран хас биридди нэһилиэк эбэтэр улуус киинин олохтооҕо кими кандидаттынан туруорарын бэйэтэ быһаарыаҕа.

Регламент быһыытынан хас биридди нэһилиэккэ уонна куоракка анал комиссиялар тэриллиэхтэрэ. Кинилэр күһүн

ытыллар быыбар кэмигэр тэриллэн үлэтир комиссиялар курдук боломуочуйаланаахтара. Куластааһынга кандидаттынан туруон баалаах партияттан эбэтэр Бүтүн Россиятаагы норуот фронугар киирэр тэрилтэлэр ааттарыттан туруохтаах. Ону таһынан кинилэр анал анкетаны толоруохтаахтар уонна «Биер ньыгыл Россия» партия олохтоох ситэриилээх комитетыгар биэриэхтээхтэр. Докумуоннары кулун тутар 16-тан 25-гэр дьэри тутуубут.

Барыларыгар биер принцибин ытыллар тэрээһингэ кандидаттар нэһилиэнньэни кытта көрсөр уонна аҕытаасыйаны ыһартан бырааптаахтар. Бу үлэ ытыллар болдьоҕо — муус устар маннайгытыттан 21-гэр дьэри буолуоҕа.

— Оттон Нам улууһугар куластааһын хаһан буолуоҕай?

— Нам улууһугар норуот куластааһынын күннэрин иһин энэр нэһилиэктергэ муус устар 22 күнүгэр, онтон атын нэһилиэктергэ муус устар 24 күнүгэр олохтоотубут. Манна даҕатан эттэххэ, Намга нору-

Кырдыбастан — сүбэтин

СААСКЫ ХАЛААНЫ УТАРЫ

Биһиги, ууга барар нэһилиэк дьонно, «сүрэх баастаахтар», ордук быйыл уу улахан дьэтиэхтинэ, «сүрэххэ ыйтарабыт». Быйыл да уу улахан буоларын туһунан үгүс дьон этэр. Хаар чараас буолан муус халын, онон эмиэ харыы буолар чинчилээх.

Уу кэлээригэр-кэлбэтигэр элбэх төрүөттэр бааллар дииллэр. Сорох хаардаах, уулаах дьыл өрүспүт уутун этэнгэ аһарар, соробор ууга-хаара суох сыл өрүс мууһа харан ууга барабыт.

Кырдыбаастар этэр буолаллара өрүс эстиэн иннинэ: «Кур мууһун көтөхпөтө: муус харар буолла», — дьон. Кырдык да санаан көрдөххө, муус олоҕор буоллаҕына дьөлөркөйө суох хайдах устуй? Өрүспүт ортогугар баар кумах арылар кэлин наһаа үрдээтилэр, ол иһин муус олоҕо сылдыар буолан харыы сотору-сотору тахсар. Түмүгэр ордук Үөдэй, Партизан, Иккис Хомустаах ууга бараллар.

Ол курдук Энэлээххэ харыы Куолай уонна Ат арылар икки ардынаагы кумах үрдээн буолар дьон саныбын. Уонна биһиги бөһүөлөкпит (Хатас) утары кумах арылар наһаа үрдээтилэр. Уонча сыллааҕыта сайынны улахан ууга ити кумагы үрдүнэн киһи моторканан сылдыар буолара. Билигин сайынны ууга ол кумах арыы тимирбэт да буолла. Харыыны утары хараарды дьэни уонна мууһу эрбэтэр үлэлэри ыһгаллара Нам улууһугар улахан туһата суох үлэлэр дьон саныбын. Ол онугар ити эппит кумах арыларын намтатар буоллар, харыы тахсыа суох этэ. Улахан бульдозер, погрузчик уонна таһар самосвал массына эрэ наадалар. Ыраас кумах бэртээхэй дьэи тутуу матырыйаала, суолу кутуохха уонна намыһах сирдээх бөһүөлктөр сирдэрин үрдэтиэххэ сөп. Холобур, Партизанга дуу, Бастагы Хомустаахха дуу таһан, мунһан тутуу матырыйаалын онорор тэрилтэни кэспэтиэххэ сөп.

Манна ууга барар нэһилиэк дьонно-сэргэтэ, салаалта биер санааҕа кэлэн туруорсарбыт уонна үлэтирбит-хамныырбыт наада.

П.Е. ТАРСКАЯ,
Хатас бөһүөлөгэ

от куластааһына былырын алтынны 8 күнүгэр буолбут нэһиликтэр баһылыктарын быыбарын иннинэ ытыллыбыт буолан, олохтоохтор биллэллэр, ыһа үөрүйэхпит, уопуһаахпыт. Ол курдук «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга А.Г. Новгородов у.д.а. манньк куластааһынга кыттан кыайыттар баһылык буолалларыгар олук буолбута.

Бары кандидаттары талыан баҕарааччылар «выборщиктар» дьон буолуохтарын сөп. Онон кинилэр хас биридди нэһилиэк дьаһалтатын иһинэн тэриллибит комиссияҕа регистрацияны барыахтарын наада. Бу регистрация ытыллар болдьоҕо — кулун тутар 16-тан муус устар 15-гэр дьылы. Ол кэнниттэн комиссия учуокка турбут дьоннор испиһэктэрин оноруо уонна кинилэр ахсааннарынан куластыыр бюллетень сакаастыаҕа.

Норуот куластааһынын кыайылааччылар «Биер ньыгыл Россия» партия аатыттан Ил Түмэн депутатыгар, улуус баһылыгар эбэтэр улуус депутатыгар кандидаттынан туруохтара.

Кэспэтэ В. РЫКУНОВА

2013 сыл – Россияҕа тулалыыр эйгэни харыстааһын сыла

Спорт – дьулуур, спорт – тулууру

ЫРААС-ЧЭБДИК БУОЛАРБЫТ – БЭЙЭБИТИТТЭН

Быйылгы 2013 сыл РФ Президенин ыйааһынан тулалыыр эйгэни харыстааһын сылын биллэриллибит. Онно олоһуран хас биридди регион ахсын, улуустарга, нэһиликтэргэ сылы арыыйы тэрээһиннэрэ араас таһымнаахтык ытыллы тураллар. Кулун тутар 20 күнүгэр А.Ф. Шестаков аатынан культура киинигэр тулалыыр эйгэни харыстааһын сылын үөрүүлээхтик арыыйы буолла. Эвэрдэ тылы улуус баһылыгын 1 солбуйааччы Н.В. Слепцов, «Ленскэй нэһилик» МТ баһылыга А.Г. Новгородов, айылҕа харыстабылын инспекциятын Намнааҕы салаатын салайааччыта А.И. Собакин, «Роспотребнадзор» Намнааҕы салаатын салайааччыта Л.И. Ильина этилэр. Кэлбит салайааччылар быйылгы сылга туох-үлэ хамнас барыаһын, ханнык программалар ыылыбыттарын кэпсэтилэр, билиһиннэрдилэр.

Бу күн айылҕа харыстабылын боппуруоһугар ис сүрэхтэриттэн үлэлэһэр, кэнчээри ыччаты айылҕаны таптырыга иитэр, үөрэтэр дьонно махтал суруктары туттардылар. Ол курдук, айылҕа харыстабылын Намнааҕы салаатын салайааччыта А.И. Собакин биология учууталларыгар 1 № НОО Л.Е. Васильеваҕа, 1 Хомустаах ОО Е.В. Колосоваҕа, Уэдэй ОО В.Н. Виктороваҕа, НУГ В.М. Федороваҕа, Л.Т. Поповаҕа, 2 № НОО П.В. Сыромятниковка, география учууталларыгар НУГ Л.В. Бочкареваҕа, Түбэ ОО М.А. Гуляеваҕа уонна «Түөлбэ» оҕо киинин салайааччытыгар Н.И. Семеноваҕа көхтөөх үлэлэрин уонна экология культуратын

үүнэн эрэр көлүөнэҕэ тириэрдэр кылааттарын иһин бары үтүнү баҕаран туран махтал суруктары туттарда. Кэлбит дьонно, ыалдьыттарга 1 № НОО, «Дьырылыатта», Нам начальнай оскуолатын куруһуоктарын иитиллээччилэрэ эвэрдэ кэнсиэр көрдөрдүлэр.

Улууска тулалыыр эйгэни харыстааһын сылыгар анал хамыһына тэриллибит. Хамыһына председателинэн баһылыгы социальнай боппуруостарга солбуйааччы И. Р. Попов анаммыт. Быйыл-

гы сыллаах үлэ-хамнас туһунан билиһиннэрдэххэ, оскуола оҕолоруттан саҕалаан улахан дьонно туһуламмыт араас акциялар, күрэхтэр, тэрээһиннэр ытыллаллара былаанна кирибит. Тохсуньуттан саҕалаан кулун тутар бүтүр диэри «Чыычаактары аһатабыт» акция буола турар. Кулун тутарга «Мудрая природа 2013» хаартысканан күрэх, мелиоративнай үлэ, сирри-уоту ыраастааһын, «Баһаары утары» акция о.д. тэрээһиннэр ый ахсын буолуохтара.

М. ПЕТРОВА

Кырдыбастан – сүбэтин

Улуу Гоголь Арасыйыаҕа икки суол алдьархай баар диэбиттэх: ол суоллар уонна акаарылар. Акаарылар эрэйдэтэр аан дойду үрдүнэн баар буоллахтара, оттон кинилэр Арасыйыаҕа эрэ элбэхтэр диин мээһэҕэ эппэтэх буолуохтаах: дэлэҕэ даҕаны былыр-былыргыттан нууччалар бэйэлэрин остуоруйаларыгар сүрүн дьоруойуна Иванушка дурачок буолуо дуо? Гоголь ааттаабыт Арасыйыа иккис алдьархайа суол-

тон Саха сиригэр 300 киһи өлөр дииллэр. Билигин кэмгэ арыгылааһыны утары балачча эрчимнээх үлэ ытыллар гынан баран, күөх мовой баҕайы сүгүн хотторуо суох быһыылаах. Былыр-былыргыттан арыгы нуруот этигэр-хааныгар, өйгүр-санаатыгар, үгэһигэр ингэн халбыта бэрт уонна бу ырыынак усулуобуйатыгар харчыны хамсатар, эргитэр табаар буолан хаалла.

Арасыйыа төрдүс улахан алдьархайынан хайдыһыны буолар. Гитлер Сэбиэскэй Сой-

буолаллар. Эгин араас бөлөхтөр, баарыйалар хайдыһылыа дойду сайдыгытын туормастыыллар. Аны билигин саҕа балаһыанна быһыытынан 500 киһилээх бөлөх саҕа баартыйаны тэрийиэн сөп диин буолла. Дьэ, оччоҕо сылаас ардах кэнниттэн тэллэй үүнэрин курдук тус-тусна хайысхалаах, программалаах, бэлиитикэлээх энин араас баартыйалар үөскүөхтэрэ. Дьэ, оччоҕо буолуо, дьингээх хадаардаах хайдыһыны, атыыр араллаан диин.

Мин соторутааҕыта төрөөбүт

АРАССЫЫЯ ТҮӨРТ АЛДЬАРХАЙА

лар, өтөрүнэн көмөт чинчилээхтэр. Аҕыйах хонуктааҕыта Москва-Дьокуускай-Анадыр маршрутунан «Хотугу бөрө» диин ааттаан полярнай экспедиция (дапсылы бэлээннэй эспедииссийэ диин буолара дуу) кэлэн ааспыт. Экспедиция салайааччыта Алдан-Дьокуускай «Лена» трассатын мөлгөтүн туһунан манньк суруйбут: «Проблем в России со времен Гоголя всего лишь две, мы с ними и столкнулись». Ол аата куһаҕан суолга акаарылар буруйдаахтар диэтэҕэ.

Гоголь кэнниттэн Арасыйыаҕа аны эбии икки алдьархай үөскээтэ. Ол – арыгылааһын уонна хайдыһыны. Гоголь саҕана арыгылааһын билигин курдук алдьархайа суох этэ. Кабактарга арыгыны атылааччылар бэрээдэктээх буолуохпут диин андаҕайан таһара мэтириэтин ууруу этилэр. Ол иһин кинилэри целовальниктар диин ааттыыллар. Оччолорго арыгы даҕаны, арыгыһыт киһи даҕаны аҕыйах этилэр. Оттон билигин арыгылааһын атомнай бумбатааҕар да кутталлаах улахан национальнай алдьархайга кубулуйда. Барылааһын ааһынан арыгылааһынтан сылтаан Арасыйыаҕа сылга мөлүйүүннэ чугаһыыр, от-

ууска саба түһэригэр биир улахан эрэнэр куоһурунан сэбиэскэй нуруоттар икки ардыларыгар хайдыһыны таһааран өстөһүннэри, бэйэлэрин икки ардыларыгар сэриилэһиннэри диин этэ. Ол эрээри Сэбиэскэй Сойууска национальнай бэлиитикэ сөпкө ытыллыбыт, нуруоттун доҕордоһуула бөҕө буолан Гитлер былаана тохтубута, киһи баҕарытын курдук хайдыһыны тахсыбатаҕа, төттөрүтүн бары омуктар биир сомоҕо сутурук буолан фашизм аармыйатын үлгү охсубута. Сэри кэнниттэн аан дойду үрдүнэн социализм туругуран испитэ. АХШ-ра онтон дьиксинэн Сэбиэскэй Сойууһу ыһар Даллес былаана диин аатырар уодаһынаах бэлиитикэтин ыһыпта, онуоха биһиги таннарааччы салайааччыларбыт угаайыга кириэн биэрэн, республикалар икки ардыларыгар хайдыһыны таһааран улуу социалистическай судаарыстыбаны ыһан кэбиһэн, Гитлер кыйбатах Сэбиэскэй Сойууһун урусхалаан, дьикчэй капитализм ырыынагын оборчотугар батыллан олоробут. Онтон оронон тахсарбыт дьэ уустук. Мюнхгаузен курдук баттахпыттан өрө тардына сатыбыт да – кыйан көтөүллэн биэрбэпит. Онно барытыгар араас масштабтаах хайдыһылар харгыс

дойдубар Түүлээххэ бара сырыттым. Онно баһылык быыбара буолбут. Урукку өттүгэр балачча ситиһиллээхтик баһылыктаан олорбут сааһыртты баһылыгы куоракка үлэлиир биир дойдугааҕа, эдэр киһи быыбарга кыйан кэбиспит. Уурайбыт баһылык кыйыһынан саҕа баһылыгы кытта дорооболоспот да, кэпсэппэт да буолбут, бэл, дьыалатын кэлэн туттарбатах, инньэ гынан нэһилик икки аҕы хайдан олорор. Оннук быһымайгы нэһилик сайдытыгар харгыһы, саҕа баһылык үлэтигэр күчүмэҕэйдэри үөскэтэр. Атын да улуустар нэһиликтэригэр эмиэ оннук балаһыанна буолуолаабыт. Оттон цивилизованнай, үрдүк культуралаах дойдуга кыйтарбыт кандидат (президентэн саҕалаан) кыйыбыт кандидаты чугас буоллаҕына илии тутуһан, ыраах буоллаҕына телеграммнан эвэрдэлээн үлэтигэр ситиһиллэри баҕарар, биригэ үлэлииргэ баҕалааһын биллэрэр.

«Саха ньоҕой, оҕото өссө ньоҕой» диин бөрүкүтэ суох өс хоһоонноохпут. Онон ньоҕойбутунан өтөйбөккө эрэн, хайдыспакка, биригэ түмсөн, өйдөһөн-өйөһөн, сүбэлэһэн үлэлиирбит, олоробут буоллар сайдыбыт түргэтиэ этэ.

СЭКИ

ХОТУ НЭҢИЛИЭКТЭР III СПАРТАКИАДАЛАРЫГАР

Кулун тутар 2 күнүгэр Бөтүг культуратын киинигэр «Хоту зона» 8 нэһилиэгэ: Түбэ, Хатырык, Модут, Бөтүг, Хатын Арыы, Искра, Фрунзе, Көбөкөн пенсионердара III спартакиадалара буолан ааста. Күрэхтэһии үчүгэй тэрээһиннээх, кыттааччылар сүргэлэрэ көтөүллэн бары 5 көрүнгө улахан тардыһылаахтык күрэхтэстилэр.

Бастакы көрүг – пневматическай бинтиэпкэнэн сыал ытыы. Бастакы миэстэни эрэллээхтик урукку спартакиада кыйыылаахтара хатын арыылар ылыллар. 2-с Бөтүг, 3-с Искра, 4-с Түбэ, 5-с Көбөкөн, 6-с Модут, 7-с Фрунзе, 8-с Хатырык.

Иккис көрүг – остуол тенниһэ. Бу көрүнгө көбөкөннөр кими да илиилээх-атахтаах онгорботулар, бастакы миэстэни ылыллар. 2-с Хатын Арыы, 3-с Модут, 4-с Хатырык, 5-с Бөтүг, 6-с Искра, 7-с Түбэ, 8-с Фрунзе буолулар.

Үһүс көрүг – дартс. Бу көрүг бары бөтүгнэр «килиэптэрэ», хайаан да бастыыллар, Намтан бу көрүнгэ республикаҕа кириэн кытталлар диэбиттэрэ кырдык да оннук буолла, бастакы миэстэ Бөтүг, 2-с Хатын Арыы, 3-с Хатырык, 4-с Модут, 5-с Көбөкөн, 6-с Фрунзе, 7-с Искра, 8-с Түбэ.

Үс көрүг түмүгүнэн 5 очколаах Хатын Арыы бастаан иһэр, иккис 8 очколаах Бөтүг, үһүс 11 очколаах Көбөкөн табыста.

Аны икки көрүг өбүгэлэрбит, эһэлэрбит, эбэлэрбит оонньуурдара хаамыска, хабылык күрэхтэһиилэрэ ытытылыннылар.

Хаамыска. Бу көрүнгэ хатырыктар күннээтилэр. Антонова Ульяна Николаевна 25 очкону, Лукина Анастасия Капитоновна 18 очкону, Захаров Василий Егорович 14 очкону, Обутов Илья Афанаевич 4 очкону ыланнар, холбоон 61 очколанан эрэллээхтик бастаатылар. 2-с 57 очколаах модуттар, 3-с 41 очколаах бөтүгнэр, 4-с 37 очколаах көбөкөннөр, 5-с 34 очколаах хатын арыылар, дьэ доҕор, ыксаатылар, уйаларыгар уу кирирдэ, 6-с 32 очколаах Фрунзе, 7-с 28 очколаах Түбэ, 8-с 11 очколаах Искра. Дьэ, аны бөһис быһаарылаах көрүг хабылык хаалла. Бастакы миэстэни Сивцева Татьяна Яковлевна 20 очкону, Куличкина Галина Кирилловна 23 очкону, Сивцев Егор Егорович 18 очкону, Григорьев Тит Титович 11 очкону ыланнар холбоон 72 очколаах бастаатылар. Иккис миэстэ Шадрина Евдокия Егоровна 19 очкону, Собакина Розалия Семеновна 20 очкону, Проконьев Егор Ильич 13 очкону, Обутов Илья Афанаевич 10 очкону ыланнар холбоон 62 очколаах түбэлэр иккис буолулар. Үһүс миэстэни Дьяконова Софья Егоровна 17 очкону, Михайлова Людмила Васильевна 15 очкону, Суздаков Николай Степанович 15 очкону, Бережнев Иван Кононович 13 очкону ыланнар холбоон 60 очколаах бөтүгнэр ылыллар. 4-с миэстэ 54 очколаах модуттар, 5-с миэстэ 51 очколаах хатын арыылар. Оо, хатын арыылар куһаҕан буолулар. Бастакы миэстэ куотта. 6-с миэстэ Фрунзе, 7-с миэстэ 48 очколаах Көбөкөн, 8-с миэстэ 30 очколаах Искра буолла.

Онзон уопсай ааҕан таһаарыга 14 очколаах Бөтүг хамаандата бастаан кыйыы өрөгөйүн биллилэр, көһөрүллэ сылдыр кубогунан, кыйы көмүс мэтээллэринэн наһарадаланылар. Иккис миэстэни 15 очколаах Хатын Арыы хамаандата, үһүс 18 очколаах Хатырык хамаандата, 4-с 19 очколаах Модут, 5-с 22 очколаах Көбөкөн, 6-с 27 очколаах Түбэ, 7-с 32 очколаах Искра, 8-с 33 очколаах Фрунзе хамаандата буолулар. Дьэ, ити курдук хоту нэһиликтэр пенсионердара үөрө-көтө күрэхтэһэн ыллан, үңкүүлээн, сылаас чөйрө иһэн тарҕастылар. Күрэхтэһии кыттылаахтара олохтоох дьаһалтаҕа, сынналаан дьыттин коллективыгар уонна оскуола администрациятыгар улахан махталларын тиэрдэллэр.

**МЭЙИК-НАХАРА,
Бөтүг**

Доҕус уонна орто бизнес эйгэтигэр

ТУРУОРСУБУТТАРА ТУОЛБУТ

«Ил Түмэн» ГМ «СР территориятыгар доҕус таксина пассаждары уонна таһааһы таһыы» туһунан сокуон таһаарыта. Бу сокуон тахсын иннин «Энсиэли» такси профсоюзун уонна Алина Романовна Винокурова көбүлээһиннэринэн куораттан Ил Түмэн депутаттарын аҕалан бэйэлэрин этиилэрин, санааларын эппиттэрэ, суругунан түһэрибиттэрэ. Онтон ыла үс ый курдук кэм ааста.

Санаттаахха, «Энсиэли» такси үлэһиттэрэ маньыктары туруорсубуттара: административнай кодекс 12.31. ыст. 3 ч. уот приборун сыһа туһаныыта ыстыраап кээмэйэ 15-20 тыһыынча солк. тийэ. Бу ыстыраап кээмэйдэн 500-1000 солк. диэри түһэрэри, Саҕа саҕалаан эрэр таксисет предпринимателлэргэ көмө, субсидия. Бэйэбит массыналарбыт технической ирдэбилгэ эппиттихтэригэр диэри омук массыналарын атыылаһыны бобоу суохтаахтарын эппиттэрэ. Төлөбүрүн чааһыгар, бири километрга 5 солкуобай буоллаҕына, Дьокуускай-Нам трассатыгар 400-500 солк. буолуон сөп. Онон итиник сыана олохтоноро сыһаһын эппиттэрэ. Дьокуускайтан кэлиитэ туур миэстэлэригэр кэлинги сыллара үгүс моһуогу көрсөллөр. Туур миэстэ суох буолан күн аайы аренда харчытын төлүүллэрин таһынан тыһыынчалыы солк. ыстарааптаналларын, үгүс хонтуруоллары аһалларын эппиттэрэ.

Ити муннах кэнниттэн эппит этиилэрин сурукка тиһэн «Энсиэли» такси сулууспатын салайааччыта А. Кутуков, профсоюз председателэ С. Эверстов СР ГАИ-тын салалтатыгар кирибиттэрэ. Оттон Ил Түмэн депутата В.С. Куличкин таксисет этиилэрин истэн баран, кинилэр бырааптарын көмүскүүргэ эрэннэрибитэ, бэйэтинэн сүүрбүтэ-көһүтэ. Ити кэннэ СР ИДМ Госавтоинспекциятыттан туһааннаах салайааччылар кэлэн таксисет көрсүбүттэрэ.

Олунньу 18 күнүгэр СР ИДМ Госавтоинспекциятын начальнигын солбуйааччы Е. А. Безруков суругар «Энсиэли» такси Дьокуускай куоракка автовокзал уонна бассейн икки ардыгар баар миэстэҕэ туралларын көнүлүүбүт диин ыйылыбыт. Онтон атын массыналарга көнүл суох. Оттон атын этиилэригэр тохтоотуохко, государство өттүттэн субсидия биэриитигэр көмө баар буолуобун эрэннэрибиттэр. Дьокуускай-Нам трассатыгар бири километрга 5 солкуобай аабылыыта, уопсайынан таксометр олохтоноута билигин туругунан тохтообут.

М. ПЕТРОВА

Доруобуйа баар – күндү баай

НЮРГУЯНА ЯКОВЛЕВА: «ЫАРЫЫ ЭРДЭТИНЭ БУЛУППОХТААХ»

(ИНТЕРВЬЮ)

СР президенин «СР тыа сириг сайын-нары тосхоллорун туһунан» ыйаагар уонна СР доруобуйа харыстабылын министерствотун «СР диспансеризацияны ытыгы бэрээдэтин туһунан» бирикээһигэр олобуран, Намнаагы киин бальыһа «2013 сылга нэһилиэнньэбэ диспансеризацияны ытыгы туһунан» дьон бирикээһэ табыста. СР доруобуйа харыстабылын министерствотун Нам улууһун кураторунан биһиги биер дойдубулаахпыт Иннокентий

түмүктэниэхтээх.

Билигин туругунан өрүс уңуор сытар нэһиликтэргэ Көбөкөнгө уонна Фрунзега диспансеризация ытыгыбыт. Салгыы Дьокуускайга баар профилактика киинин кытта сөбүлөн түһэрсэн кулун тутар, муус устар ыйдарга атын нэһиликтэргэ тахсыахпыт. Ыраах нэһиликтэргэ миэстэтигэр тийэн быраастар көрөлөр-истэллэр. Онно маммография, ЭКГ, ФЛГ, харах, тиис, невролог о.д.а. быраастар

Афанасьевич Рехлясов уонна республикатаагы медпрофилактика киинин директора Альбина Владимировна Сивцева буолаллар. Оттон улууспутугар диспансеризация ытыгытыгар уонна тэрээһинигэр биер эһиэтинэстээх киинэн кылаабынай бырааһы организационнай-методическай үлэбэ солбуйааччы Нюргуяна Витальевна Яковлева буолар. Киини көрсөн улууска диспансеризация хайдах быһыылаахтык барыабын ыйыттым.

Нюргуяна Витальевна, СР президентэ Е.А. Борисов 2013 сылы Тыа сириг сылына биллэрбитэ. Бу сылга биһиги улууспут доруобуйатын харыстабылыгар туох былааннаах үлэлэр ытыгылаахтарай?

– Биер улахан тэрээһиммитинэн үлэлээбэт нэһилиэнньэ арагатын уонна НПК, НПЛ лицей устудьуоннарыгар диспансеризацияны оҕоруу буолар. Уопсайа бу сылга 1102 киһи көрдөрүнүөхтээх. Диспансеризация үс сылга биердэ оҕоһуллар. Бастакы диспансеризацияны киһи 21 сааһын туолууһа барар. Ити кэннэ дьэ, үстүү сыл буола-буола көрдөрүнэллэр. Арай инбэлииттэр уонна Аҕа Дойду сэриитин кыттыылаахтара, огдооболоро, «Ленинград блокадатын кыттыылааҕа» бэлиэлээх дьон, үөрэх кыһатыгар үөрэнэр устудьуоннар сылын айы көрдөрүнүөхтээхтэр.

Диспансеризация туох сыаллаах ытыгыларый?

– Диспансеризация сүрүн сыалынан ыарыыны эрдэ булуу буолар. Холобур, ханнык бабарар киһи ыалдыбытын билбэккэ сылдьан, эрдэттэн ыарыытын туораппакка инбэлиит буолан хаалыан сөп, биитэр олох да күн сириттэн эмискэ матыан сөп. Хаан баттааһына, сүрэх, кутталлаах искэн, сахарнай диабет, тыҥа ыарыыларыгар нэһилиэнньэ ордук ылларар. Өлүү-сүтүү 75% бу ыарыылартан буолар. Оттон диспансеризация кэмигэр киһи ханнык ыарыынан ыалдынан сөбө эрдэттэн биллэн туоратыллар, профилактика үлэтэ ытыгылар.

Көрдөрүнээчи хайдах быһыылаахтык диспансеризацияны барарый?

– Хас биердии диспансеризация икки этапка араасар. Бастакы этаптыг скрининг дьон ааттанар. Манна нэһиликтэ дьонун туох ыарыылаабын, туруктарын быһаарыы буолар. Бастаан анкета толоруллар, киһи ыйааһына, үрдүгэ, биилин эргимтэтин кээмэйэ, уопсай маасса индекска, хаан бааттааһына мээрэйдэниллэр. Хаан, ик анаалыстарын туттараллар, хаанга холестерин, глюкоза баарын быһаараллар, флюорографияҕа, УЗИ-га түһэллэр. 39-тан үөһэ саастаахтарга хараха тонометрия, 21 саастарын туолбут дьонно электрокардиографическай чинчийи оҕоһуллар. Салгыы итин эр дьон 35, дыахталлар 45 саастарын туолбуттарын кэнниттэн түһэллэр. Тиис, терапевт быраастарыгар көрдөрүнэллэр. Ити курдук уопсайа 25 көрүн ирдэбил киирэр. 1 этап бу сыл атырдыах ыйыгар диэри

барыахтара.

– Иккис этап туһунан сырдатан дуо?

– Оттон иккис этапка ыарыы «туругун» чопчулааһын буолар. Бастакы этапка анкета, анализтар түмүктөрүнэн доруобуйаларыгар кэһиилээх дьон салгыы офтальмолог, невролог, хирург, уролог, проктолог быраастарга көрдөрүнэллэр. Быраастар анаатахтарына доплерография, эзофагогастродуоденоскопия, колоноскопия оҕоһуллар. Диспансеризация кэнниттэн көрдөрбүт дьону 1, 2, 3 бөлөххө араараллар. 1 бөлөххө кирибиттэр доруобай дьон ахсааныгар кириэллэр. Кириллэри кытта инникитин профилактикалыр кэпсэтиилэр оҕоһуллаллар. Медицинскэй профилактика кабинетыгар, доруобуйа киинигэр сылдьахтары сөп. Оттон кэлэр бөлөхтөр доруобуйаларын туруктарынан, ыарыыларынан салгыы көрдөрүнэллэр, учуokka тураллар. Бөбүргөтөр, эмтиир тэрээһиннэр ытыгылааллар.

– Диспансеризацияны хаан барыахха сөбүй?

– Испииһэ кээ кирибэтэх эбэтэр бэйэтэ диспансеризация барыан бадалаах киһи участкаыгар бырааһыгар (фельдшеригэр, участковой сестирэтигэр) кэлэн ыйыталаһыан сөп. Кириллэр ити боппуруоһу барытын ыйан-кэрдэн биериэхтэрэ. Быйылгы сылга улус нэһиликтэригэр 1920, 1923, 1926, 1929, 1941, 1944, 1947, 1950, 1953, 1956, 1959, 1962, 1965, 1968, 1971, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1989, 1992 с. төрүүх дьон испииһэктэннилэр.

– Оттон үлэлиир киһи диспансеризацияны хайдах барарый?

– РФ 2011 с. сэттинэ 21 күнүгэр тахсыбыт 323 – «РФ гражданнын доруобуйаларын арааччылыр төрүөтэ» сокуону 24 ыст. ыйылларынан, тэриитэ саалаааччыта үлэлэтэр дьонугар медосмотр уонна диспансеризация барарыгар көңүлү хааччахтаа суохтаах уонна усулуобуйа тэрийиэхтээх.

– Диспансеризация кэнниттэн көрдөрүнээчи ханнык докумуоннары ыларый?

– Киһи диспансеризация барытын кэннэ доруобуйатын туругун туһунан паспорт ылар. Доруобуйатын туоһулуур паспортка быраас түмүктэрэ, рекомендациялара суруллаллар.

– Нюргуяна Витальевна, кэпсэтин иһин махтанабыт, бу туһунан туох ыларыйы, эбилли баарын өссө да сырдатыхпыт.

Оттон көннөрү көрдөрүнэн, диспансеризация түмүгүнэн хаан баттааһынын, табах, арыгы, сөбө суох ас содулларын, күүсүөх мөлтөөбүтүн, ыйааһын тийибэтин, аһара барарын, наркотическай вещество киһи психикатыгар дьайытын, туберкулез сайдан эрэр бастакы «хардыыларын» о.д.а. эрдэ билиэххэ сөп. Итинтэн сизгэрэн доруобай, ыалдыбыт киһи туругун көрөн эрдэтинэ доруобуйаны көннөрүү үлэтэ ытыгылар.

Кэпсэттэ М. ПЕТРОВА

Кэрэ аҥардарга сүбэлэр

Сибэккилэр сарыыссаларын – роза туһатын туһунан олус элбэҕи этиэххэ сөп. Духууттан садалаан аска кытта туттуллар. Роза эминньэхтэринэн барыанна кытары онороллор. Химическэй састаабынан роза эминньэхтэригэр каротин, С, В, РР, К, В1, Е, В2 битэмииннэр бааллар. Маны таһынан, минерала олус элбэх. Быхата Д. Менделеев таблицатыттан баһыйар өттүн көрүүххэ сөп үһү. Онон олус киэҥник туттуллар үүнэһи.

Күүстээх аҥардар сибэкки дьөрбөтүн бэлэх ууннахтарына хайа да бэйэлээх кэрэ аҥар олус үөрэр. Кэрэ бөлөҕү төһө да харыстаан туустаах, саахардаах ууга туруордарбыт куураар-хатар. Сибэкки дьөрбөтүн сорох кэрэ аҥардар бырааппакка араас мааска, кириэм онгостон үйэтитэн, күннээҕи көрүнэр средстволарга бэрт судургутук кубулулаллар эбит. Көрүүххэйинг.

РОЗАМАН КОСМЕТИКА

Тэтэркэй лосьоннары уонна кириэмнэри оҕоруу

Роза эминньэхтэрин уонна минеральной уу ылабыт. Орто сорус кээмэйдээх кестөрүүлэбэ 2 эбэтэр 3 араҥанан уурабыт, минеральной ууну араҥаны бүрүйгэр гына кутабыт, хаппахтыыбыт уонна кыра уокка оргутабыт. 30 мүн. – 1 ч. оргутоохха сөп. Оргуйбутун кэннэ сойутан баран сидэлибит, таас иһиккэ кутан туттабыт.

Тэтэркэй көөнньөһүк (настой)

Сибииһэй роза эминньэхтэринэн настой онгостон кураанах тириини сотон, «сэргэхситиэххэ» сөп. 2 ост. нь. кыра гына быһылыбыт эминньэххэ 1 ыстакаан оргуйбут ууну кутабыт, сотторунан бүрүйэбит. 20-30 мүн. сойутан баран сидэлибит. Бу оҕоһуллубут көөнньөһүгүнэн күнгэ иккитэ сирэйбитин соттобут.

Тири сааһын кыратар уонна биер өгнөөх онгор лосьон

1 ыстакаан кыһыл куурбут роза эминньэхтэригэр 1 л остолобуой уксуус кутабыт, кытаанахтык сабабыт. 3 нэдиэлэ туруоран баран сидэлибит уонна тэн маасалаах оргуйбут уу кутабыт. Манньк лосьон сылаах тириини олус үчүгэйдик ыраастыыр, сибииһэй онгорор. Тири бары көрүнүгэр барсар.

Сөрүүкэтэр көөнньөһүк

1 ыстакаан роза эминньэхтэригэр 1 ыстакаан буюкка эбэтэр одекон кутабыт. Хаппахтаан баран харана сиргэ 10 күн туруорабыт. Сидэлээн баран 2 ч. нь. буспут эбэтэр дистиллированнай уу кутан туһанабыт.

Боростуой көөнньөһүк

1 ост. нь. эминньэххэ 1 ыстакаан оргуйбут уу кутабыт, 30 мүнүттэ хаппахтаан туруорабыт, сидэлибит. Тири кытарбытын, испитин сотон аһардыахха сөп.

Эминньэхтэртэн мааскалар

Үөһэ суруллубут курдук көөнньөһүк онгоробут, эбии хортупуй крахмалын кутабыт. Сылаас көөнньөһүгүнэн сирэйбитин сотобут. 15 мүнүттэ буолбутун кэннэ сууябыт. Маасканы тири истэҕинэ, кытардаһына (раздражение) туттабыт.

Өссө биер комбинациянан тиригэ манньк маасканы онгостуохха сөп. 250 гр. минеральной уу, 50 гр. ириис эбэтэр геркулес бурдуга, 60 гр. роза эминньэхтэрэ, 2 ост. нь. буюкка. Роза эминньэхтэрин буюкканы, минеральной ууну булкуйан 30 мүнүттэ туруорабыт. Оттон сидэлээн баран бурдуктуубут, сүөгэй курдук биер тэн буолуохтаах. Маасканы түөс, моой, сирэй сотуллар.

Кураанах тиригэ ары

Кестөрүүлэбэ угуллубут 3 ыстакаан кыһыл кураанах роза эминньэхтэригэр миндал эбэтэр персик арытын бүрүйүөр диэри кутабыт. Паарга дьүһүнэ

сүтүөр диэри туруорабыт. Күнгэ хаста да туттуохха сөп. Маны таһынан косметиканы сотторго, сууйарга туттуллар.

Эдэрситэр мааска

1-2 ост. нь. үлтү бусталаммыт эминньэхтэри сылаас ууга булкуйабыт. Хойуу маасса буолуохтаах. 7-10 мүнүттэ уу паарыгар сылытабыт, итинэн сирэйбитигэр, мооньубутугар биһэбит. Ити кэмгэ сытар ордук. Баатанан соттобут, сылаас уунан сууябыт.

Сирэй өнө тупсарыгар

1 ост. нь. ууллубут мөт, 1 булкуллубут сымьыт саһархайа, 1 ыстакаан ыраас испиир, 2 бутон роза. Роза эминньэхтэрин испири кытта булкуйан хас да күн харана сиргэ, оҕо көрбөт сиригэр туруорабыт. Ол кэннэ сидэлээн баран сымьыт саһархайын уонна мөтү кытта булкуйабыт. Маасканы сирэйгэ 15-20 мүнүттэ туттабыт. Сылаас уунан сууябыт. Манньк маасканы нэдиэлэбэ 2-3 туттуохха сөп, сирэй өнө тупсуор диэри.

Үйан (чувствительный) тириилээхтэргэ 50 гр. роза эминньэхтэрин 100 мл издэҕэй уутугар оргутабыт. Сойутан баран 3 час туруора түһэн баран сирэйбитигэр 5-7 мүн. туттабыт. Оттон сууябыт.

Арамааттаах, эдэрситэр мааска

1,5 л ууга биердии ч. нь. шалфей эминньэҕин, липа, укроп, ромашка, мята, роза эминньэҕин оргутабыт. Сойутан, сидэлээн баран от мааскатын сирэйбитигэр сотобут, үрдүгэр инчэйбит салфетканы (буспут уутугар инчэтэбит) уурабыт. 20-30 мүнүттэн мааскабытын сууябыт, кураанах гына соттон баран инэмтиэлээх кириэмнэн бистэбит.

Түөскэ туттуллар мааска

Кыра гына бусталаммыт роза эминньэхтэрин сүөгэй (сливки) кытта биертэн буолуор диэри булкуйабыт. Наадалаах сирбитигэр сотобут уонна сылаас буоллун дьон бүрүйэбит. 15 мүнүттэн сууябыт. Манньк маасканы тири быһа бардаһына туһанабыт.

Мүөттээх көөнньөһүк

1 ч. нь. мөтү 100 мл тэтэркэй ууну эбэтэр роза көөнньөһүгүн кытары булкуйабыт, 1 ост. нь. лимон суогун эбэтэр 50 мл 50% испири эбэн хаппахтаан баран, сөрүүн, харана сиргэ хас да хонук туруоран баран туһанабыт.

Сылаах тириини сибииһэй онгорорго

60 мл роза көөнньөһүгүн 30 мл оурсу суогун кытта булкуйабыт, 10 мл глицерин, 10-20 мл буюкка эбэбит.

Эбэтэр манньк эмиэ онгостоллор: Эминньэхтэри олус кыра гына кырбыыбыт.

Роза сыттаах ванна

Хас биердии кэрэ аҥар бэйэтигэр олус үчүгэй сынньанар ванна онгостон сөп. Сыттаах терапия сеансыттан туох да уратыта суох буолуон сөп. Ванна онгосторго эһиэхэ наада: кыра кээмэйдээх платоктар эбэтэр маарылла да буолуон сөп. Баайарга тесьма, 12 хаапыла тэтэркэй ары (розовое масло), 12 хаапыла лаванда арыта, 1 ыстакаан куурбут роза эминньэхтэрэ, 1 ыстакаан эбиес курууппата, 1 ыстакаан муора тууһа.

Аан бастаан миискэбэ туус кутан сыттаах ары эбэбит. Оттон эбиэни, эминньэҕи кутан булкуйун. Хас биердии платокка 1-2 ост. нь. симизни кутан баран тесьманан баайын. Аны бааннаҕа элбэбэ суох ити уу кутан баран арамааттаах «пакеттары» 10 мүн. сытарын. Оттон уу (сылаас) эбэбит. Тула өттүгэр чүмэчи уматан, сөбүлүүр ырыаһытын холбоон: Манньк бааннаҕа киһи ньиэрбинэй ситимэ дуоһуна сынньанар, сылайбыккытын сылаанньыгар, сүрэх үлэтигэр көмөлөһөр, экиит-сиингит тупсар, ырааһыгар.

Бэлэмэтэ М. ПЕТРОВА

«Тулдук хаарын» 35 сылын көрсө

ДЬИЭРЭНКЭЙ

Быйыл «Тулдук хаара» мелодистар түмсүүлэрэ тэриллибит 35-с сыла туолар.

1989 с. республикада норуот айымньытын методина Семенов Анатолий Николаевич миэхэ хоно сытан: «Дьэ, Уйбан, Бүлүүгэ түмсүү тэрийдим, Намна түмсүүтэ тэрийиэххэ», — диэбит. Оччолорго райсоветтар, комсомоллар, культура үлэһиттэрэ олус көхтөөхтүк тэрийбиттэрэ.

Республика бары оройуон-нарыттан түмсөн Намна үс күннээх улахан семинар буолбута. Композитордар, музыковедтар, культура министрдар мустан ким автор, мелодист, самодельный композитор буолара быһаарыллыбыта. Хоровой, оолорго аналлаах ырыалар аһыахтарын, дынгнээх сахалы матыһытаах, кылыһахтаах ырыалары айыы бэлиэтэммит, кылгас семинардар буолбутара.

Миэхэ уонна Шестаков Афанасий Федоровичка самодельный композитор аатын биэрбиттэрэ. Өр сылларга түмсүүнү салайан баран: «Сага үйбүө эдэр талааннары кытта эн үлэлиир кыахтааххын», — диэн дуоһунаспын Кутукова Елена Александровнага биэрбитим. Онон «Тулдук хаара» ньиргиччи үлэлии олоорор.

1978 с. элбэх этибит. Сылхонук аһар, оччотооҕу кол-

лективтан аһыахпыт. Элбэх киһи айымньыларыгар кинигэлэннилэр. Онтон биридэстэрэ Слепцов Гаврил Гаврильевич – Дьийэрэнкэй. Ганя Муома оройуонугар 1949 с. төрөөбүтэ. Нотаны билбэт мелодистары музыкальнай оскуола учууталларынан үөрэттэрэбит. Гаврил Гаврильевич миэхэ түбэһэн хоно-хоно үөрэнэрэ. Сотору ырыаларын нотага түһэрэр буолбута. Бэртээхэй ырыаһыт. Бэртээхэй баянист. Хайа баҕарар тоналностан репетицията суох доҕуһуолдуура. Биир саас дойдутугар Муомага иккиэйбэин «творческой» концертты барбыппыт. Дойдута буолан билэрэ бэрт. Биһигини кытта поэт Тихон Николаевич Черемкин – Тихон Толомон уонна артыыс, редактор Егор Никифорович Слепцов – Буоратай сылдыспытара.

Сир ахсын балтараа чаастаах концертытын астыммакка хаалаллара. Ырыалар быыстарыгар сценкалар, аабылар, кэпсээннэр бааллара. Егор Слепцовы сагаран баран кэлээр диэбит киһилэрэ. Дьийэрэнкэйим кэпсиринэн Новосибирскайга хаайтаран харчыларынан быстаран олобуттат. Табаарыһынан бэргэһэ тоһуттаран баран Пушкин, Лермонтов хоһооннорун саалаа хаама сылдьан аахпыт. «Ой, молодец» тыллар иһиллэн

испиттэр. Бэргэһэ харчыламыт. Ол курдук Гоша абыраан турардаах дииллэрэ үһү. Көркүлүү ыаһахтаах буолаллара. Толомонунаан сордоһоллор:

*Арай бицрдэ Толомон
Шоболоохтон кэлэн испит,
Аара оҕо онорбут,
Били Шабын тонорбут.*

Кыргыттар «па-па» дэһэллэр. Толомон «Ити киһи итинниккэ үчүгэй-үчүгэй» дииди күлүн сөг саҕата иһиллэр.

Муома хонуутугар 1 отделениеда Тамара Апросимова народнай театра «Тизтэйбит» диэн пьесаны олус үчүгэйдик туруорда, онтон биһиги. Олус да үчүгэй түгэннэр, олус да үчүгэй дьоннор, олох бэҕэһээ курдук көстөн кэлэллэр. Нэһилиэк ахсын Ганя баянынан «до упада» диэбит курдук үнүү буолара. Гаврил Гаврильевич – Дьийэрэнкэй төгүрүччү талааннааҕа. Хомуска олус үчүгэйдик оонньуура, талааннаах мас ууһа, уруһуйдьут. Иккис Хомустаабын олус таптыыра. «Хомустаабы таптаан» диэн ырыалаах. Өрүһүгэр, күөлүгэр балыктаан, булчут бэрдэ буолан тыатын, алааһын ааҕа билэрэ.

Ганя – Дьийэрэнкэй кэргэт-тэригэр «Тулдук хаара» мелодистар түмсүүлэрэ бары үгүнү баҕарабыт. Кини оҕолоругар, сиэннэригэр үтүөкөннээх олоҕу, ситиһилээх үөрэҕи, олох бары кыһалжаларыгар талааннаах буолалларыгар баҕарабыт.

И.А. БУБЯКИН,
*«Тулдук хаарын» бастакы
салайааччыта
(Төлөбүрдээх төрүүккэ
бэчээттэнэр)*

Отуу уота

Ааспыт нэдиэлэ ортотугар «Отуу уота» литературнай түмсүү салайааччыта А.Г. Дунаев чилиэннэрин мунньан 2013 с. ытыгыхтаах үлэлэрин туһунан киэн кэпсэтинни, ырытыһыны ыытта. Бу былаан быһытынан үлэ-хамнас дьулурҕатык, чуолкайдык бардагына литературнай түмсүүгэ улахан сэргэхсийи тахсыһы. Ол курдук түмсүү бастакы улахан соругунан Устаабы ылынан регистрацияны ааһы буолар. Бу докумуон ылылынаагына тэрилтэ статуна биллэрдик үрдүөҕэ. Итиэннэ «Отуу уота» быйыл биир суруйааччы киингэтин бэрийэн, үбүлэтэн таһаартарыыга үлэлэһиэхтээх. Бу ый бүтүүтэ Поэзия аан

БЫЛААН БАҢЫРХАЙ, САНАА КҮҮСТЭЭХ

дойдутаабы күнүгэр аналлаах айар биэчэри улуус оскуолаларын үөрэнэччилэрин кытта ытыгыхтаа. Итилери сэргэ былаанга атын улуустар айар түмсүүлэрин кытта көрсөн уопут атастаһы, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын кытта бииргэ үлэлээһингэ Сөбүлэһии түһэрсии, Дьоксуускайга тэриллибит «Куйал» (Кулаковскай, Ойуунускай, Алампа) литературнай түмсүүнү кытта сибээһи олохтоонун, СР Суруйааччыларын соһуон ырабылыаньатын кытта дьаалабыай көрсүһүү, олохтоох 2-3 ааптар үлэтин ырыттарыы, нэһиликтэр айар түмсүүлэрин кытта көрсүһүү, олохтоох телевидениены кытта бииргэ үлэлээһин, Иван Бубякин—Чөһөчөк 70 уонна Макаар Жирков 85 саастарынан айар биэчэрдэри көмөлөөн ытыгы у.д.а. киридилэр.

И. ИВАНОВ

Кэрэ эйгэтигэр

Кулун тутар 2 күнүгэр Уус-Алдан улуунун Суотту нэһилиэгэр

А.Е. Кулаковскай аатынан норуоттар добордоһууларын дьийэлэрин уонна «Уус-Алдан улууһа» муниципальной тэрилли тэрийиһилэринэн «Поет село родное» диэн народнай, уус-уран хордарга уонна ансаамбылларга фестиваль-конкурс буолан ааста. Бу тэрээһин Уус-Алдан улуунун Найахы нэһилигин народнай хора 50 сылыгар ананан ытыгылынна. Биһиги улууспуттан 5 коллектив кытынна: «Ньургунун» народнай үгүкүү-хоровой коллектив хора, «Дьүөгэлэр»

«ДЬҮӨГЭЛЭР» ЛАУРЕАТ БУОЛЛУЛАР

народнай вокальной ансамбль (сал. - ССРС культуратын туйгуна Е. Кутукова), «Добун» уолаттар вокальной ансаамбыллара (сал. - СР культуратын туйгуна А. Татаринов), «Коробейники» народнай ансамбль (сал. О. Новгородова), Үөдэй нэһилиэгин уус-уран хора (сал. В. Зырянов). Уопсайа бу фестиваль-конкурса 40 коллектив, 618 киһи кытынна. Түмүктүүр гала-концерга 17 коллектив кирибитэ. Биһиги «Дьүөгэлэрбит» народнай ансаамбыллар ортолоругар 2 степеннээх лауреат үрдүк аатын сүгэннэр, үөрүү өргөһүөн биллилэр. Гран-при үрдүк аатын Чыаппара нэһилиэгин народнай хора (сал. Е. Лыткина) ылла.

Бу айаммытыгар күүс-көмө, тирэх буолбут «Ленскэй нэһилиэк» муниципальной тэриллигэ, А.Ф. Шестаков аатынан сынньалан киинин коллективыгар, автобус суоппарыгар В. Сыромятниковка истин махталбытын тиэрдэбит.

Е. ЗАРОВНЯЕВА,
А.Ф. Шестаков аат. сынньалан киинин уус-уран салайааччыта

Культура эйгэтигэр

Дьахталлар күннэрин көрсүһэ Хамаҕатта сынньалан киинигэр «Барахсаана» диэн ийэлэр, эбэлэр түмсүүлэрэ «Эвэрдэ эһиэхэ, ийэлэр, эбэлэр!» диэн бэртээхэй биэчэри тэрийэн ытыгыттылар.

Бу түмсүүгэ орто саастаах ийэлэр, эбэлэр мустан дьарыктаналлар. Салайааччылары – культура туйгуна Анна Захаровна Заровняева. Оҕуруонан тиһэргэ Осипова Зоя Исаевна үөрэтэр. Саха араас астарын Жиркова Матрена Алексеевна көрдөрөн сүбэ-ама биэрэр. Бу куруһуокка истэнэллэр, быысапка анньаллар, күннээҕи олохтон бэсидэлэри истэллэр. Дьарыктара хас нэдиэлэ иккис күнүн көтүспөккэ ытыгыттылар. Манна барыта 18 сааһыра барбыт ыал ийэлэрэ, эбэлэрэ сылдыаллар.

Кулун тутар 6 күнүгэр «Түһүлгэ» сынньалан киинигэр «Барахсааналар» баалларын биллэрдилэр, былааны ылылар. Биэчэри салайааччылары А.З. Заровняева баһылаан көһүлээн салайан ыытта. Ба-

ХОҢООНУНАН... ИНТЕРВЬЮ

- Василий Васильевич, таптал чааһынан олохпун Бразилия сериалларыгар майгылаан эрэр - оҕонньоттор эдэр кыргыттары экирэтэллэр, эмээхситтэр эдэр уолаттары сырсаалар. Бу хайдаһый?

В.В.: *Тапталы эн талан ылбаккын, таптал диэн айылга анала, үйбүр таптаабыт анарын - Тангара анаабыт аанньала.*

- Урут даһаны, билигин даһаны муоданы сырсар, саганан үлүһүйэр сөп дуо?

В.В.: *Бэйэ айылгатын Билимэккэ, үс омуқ муодатынан үлүһүйүү түмүгэ үчүгэйэ суох буолар.*

- Эн политикаҕа экинэн-хаангынан бэркэ эриллибит киһи буолаһын. Россия билингичи балаһыаньатын хайдах сыналыйан этэй?

В.В.: *Сокуон сэттэ иччэкхтээх Эргитиэххэ сөптөөх таах, Сокуон тобус харахтаах Тустаах дьонго туһалаах.*

- Россия мөлтөөбүтүнэн туһанан киини сэриилээн ылыахтарын баҕарар дойдуларга туох диэн этэй?

В.В.: *Ханна барда бырааттаһыны?*

- Биһиги Улуу Кыайыы сылын бэлиэтиэхпит. Ону эн хайдах эвэрдэлиэн этэй?

В.В.: *Ытыктаан, харыстаан ветеран дьоннору, Олохтоон, тускулаан бочуоттаах дьоллорун.*

Уруйдаан, айхалаан үйэттэн үйбү, Умнуман кинилэр килбиэннээх ааттарын

Кэпсэттэ М.Г. ВИНУКUROVA

Уһууускай убайбыт дэгиттэр талааннаах, киэн билиилээх, аныгы тылынан эттэххэ, туохха барытыгар СУПЕР. Кини олоххо көрүүлэрэ бүгүнгү биһиги тирээн турар кыһалжаларбытын уот харахха этэллэр. Онон кини «Улуу Пушкинтан интервьютун» үтүгүннэрэн бэйэтигэрэн ыйыталастым.

- Василий Васильевич, эн айымньыларгың гонорар туһуттан суруйаһын дуу эбэтэр бэйэн иэйэн айаһын дуу?

В.В.: *Күн аныгар күлүк буолан Киһи олоһуо суох тустаах, Сир үрдүгэр кини суолун Хайаан да хааларыахтаах.*

- Биһиги кэммитигэр олоххо интэриэстэрин сүтэрбит, санааларын түһэрбит дьон элбээн эрэллэр. Олору эн туох диэн санааларын көтөүвөн этэй?

В.В.: *Кыра айы кыһыран Кымардаама букатын, Оннук-манньк очуртан Охтубат буол адыһын.*

- Бу буолан турар үйэбит туһунан туох диэн санаалааххыңый?

В.В.: *Олох ырыа буолбатах, Олох элбэх моһуохтаах, Холкутук олоһуохха, Киэн көһүстээх буолуохха.*

- Судаарыстыбаны салайааччылар ортолоругар бөрүкүтэ суох дьоннор баалларын туох диэн этэй?

В.В.: *Дуоһунас дуомун Тутталлар эрэ, Тосту уларытар Тойомсук дьону Хам-тум да буоллар Харахтаабыккыт буолуо, Бартыбыал тутуурдаах Барбах дьон Баҕарбаттар да Баар буолаллар.*

- Суруйааччы айарыгар куорат ордук дуу, тыа сирэ ордук дуу?

В.В.: *Саха сирин чээл күөх алаһыгар Күнү көрбүтүм сүүрбэһис үйбэ, Оо, мин этиэм этэ дьылҕабар: Аны төрөөбөтөрбүн атын сиргэ.*

- Россияҕа икки суол алдьархай баар дииллэр: акаарылар уонна суоллар. Акаарылар, бука, сүһпэттэрэ буолуо, оттон суоллар түпсүөхтара дуо?

В.В.: *Айан суола аатырда, Асфальт суолбут дьыргыйда, Айанныгыга дьэ олус!*

Киэн туттар дьоммут – биир дойдулаахтарбыт

Специалист советует

Острые респираторные заболевания (ОРЗ) начинаются с нарушения самочувствия. Чем меньше ребенок, тем внимательнее должны следить за его поведением. У детей нарушается сон, они часто просыпаются, плачут, становятся капризными. Повышается температура, появляются кашель, насморк и заложенность носа. Когда в семье кто-либо подвергается ОРЗ, маленькие дети тоже заболевают, особенно если помещение

прикладывают к груди с паузами для отдыха. Не надо насильно кормить малыша.

Необходимо тщательно поддерживать чистоту тела больного ребенка. Смоченной ватой протирать лицо, шею, за ушами, в складках кожи. Руки моют несколько раз в день. Подмывают ребенка ежедневно, затем насухо вытирают и смазывают детским кремом. Глаза промывают раствором фурацилина или настоем травы ромашки, каждый глаз отдельным ватным

Развести в емкости уксус с водой в соотношении 1 стол. ложка 6% столового уксуса на 1 литр воды комнатной температуры. Тонкую пеленку смочить в уксусном растворе, отжать и обернуть ребенка. Ребенок должен быть в памперсе или трусиках. Снижение температуры нужно начинать с но-шпы: до 1 года-1/4 табл., до 2 лет-1/3 табл., с 3 лет- 1/2 табл. Через 20-30 минут можно дать жаропонижающие: парацетамол, нурофен, цефекон. При отсутствии эффекта необходимо

Прокуратура разъясняет

Прокуратурой района осуществляется надзор за исполнением законодательства несовершеннолетних, в рамках чего в настоящее время проводится проверка на предмет выявления фактов жестокого обращения в отношении детей со стороны работников образовательных учреждений.

Основанием для проведения данной проверки являются многочисленные факты возбуждения уголовных дел в отношении работников школ и детских садов на территории Республики Саха (Якутия). Так, например, в январе 2013 г. на территории республики возбуждено уголовное дело по ст. 156 УК РФ (неисполнение или

НЕТ - ЖЕСТОКОМУ ОБРАЩЕНИЮ!

ненадлежащее исполнение обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего родителем или иным лицом, на которое возложены эти обязанности, а равно педагогом или другим работником образовательного, воспитательного, лечебного либо иного учреждения, обязанного осуществлять надзор за несовершеннолетним, если это деяние соединено с жестоким обращением с несовершеннолетним) в отношении работника спортивной школы-интерната за недопустимые методы воспитания к несовершеннолетним воспитанникам интерната, выразившиеся в применении физической силы, обращении к ним в нецензурной форме, не пресечении фактов драки между воспитанниками интерната и т.д. Тогда как, на основании ч. 6 ст. 15 Закона РФ от 10.07.1992 № 3266-1 «Об образовании» дисциплина в образовательном учреждении поддерживается на основе уважения человеческого достоинства обучающихся, воспитанников, педагогов. Применение методов физического и психического насилия по отношению к обучающимся, воспитанникам не допускается.

В связи с чем, обращаясь к жителям Намского района, в целях защиты прав несовершеннолетних, при наличии аналогичных фактов жестокого обращения, просим обратиться в прокуратуру Намского района для принятия соответствующих мер прокурорского реагирования.

Г.В. ХОЮТАНОВ,

заместитель прокурора района, юрист 2-го класса

ПРОФИЛАКТИКА ПРОСТУДНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У ДЕТЕЙ

маленькое, и все вынуждены находиться в одной комнате. В этом случае инфекция передается в огромных дозах не только при чиханье и кашле, но просто при дыхании. Одноразовая маска задерживает лишь незначительную часть микробов. Маску нужно менять ежедневно, лучше 2 раза в день. Следует избегать чихать, кашлять и дышать прямо в лицо ребенку. Ухаживающему за ребенком следует мыть руки с мылом перед тем, как давать ребенку предмет, который он возьмет в рот (чайная ложка, соска, игрушка и другое). Заболевшим членам семьи надо строго соблюдать личную гигиену, пользоваться только своей посудой, полотенцем, предметами обихода. По возможности необходимо изолировать маленького ребенка в отдельную комнату, должен ухаживать здоровый взрослый человек. Не подпускайте к детям больных людей.

Очень важно создать заболевшему ребенку спокойную обстановку, охранять его сон, особенно при высокой температуре тела. Следует чаще проветривать комнату. Если у ребенка понижен аппетит, то пищу ему дают небольшими порциями,

шариком в направлении от наружного угла глаза к носу. Если у ребенка обильные выделения из носа, то их вытирают кусочком марли или очень мягкой ветошью. Каждый раз нужно пользоваться новой. У больного ребенка, особенно при высокой температуре, сохнет рот. Необходимо чаще поить малыша, причем маленькими порциями. Если поят ребенка через соску, то ее не надо глубоко вводить в рот, чтобы не вызвать рвоту. Для питья дают кипяченую теплую воду, негазированную.

Повышение температуры тела - самый частый симптом заболевания детей. Это защитно-компенсаторная реакция, благодаря которой усиливается иммунный ответ организма на болезнь. Однако необходимо помнить, что лихорадка играет свою защитную роль только до определенных пределов. Все зависит от индивидуальных особенностей организма. При повышении температуры ребенка нужно уложить в постель, расстегнуть стесняющую одежду для обеспечения дыхательных движений. Обеспечить доступ свежего воздуха. Можно применить уксусное обертывание.

вызвать скорую помощь. Судороги могут возникнуть при высокой температуре, чаще у детей раннего возраста. В этом случае ребенка нужно уложить на ровную мягкую поверхность, убрать возможные повреждающие предметы. Расстегнуть стесняющую одежду (для облегчения дыхания). Обеспечить доступ свежего воздуха. Между коренными зубами заложить узел салфетки или конец столовой ложки, обернутой ватой и бинтом (профилактика прикусывания языка). При заболевании ребенка обязательно нужно обратиться к врачу. Правильное выполнение различных назначений врача при лечении ребенка в домашних условиях чрезвычайно важно для быстрого восстановления его здоровья. Для профилактики ОРЗ и гриппа врачи советуют прививки. Сейчас на рынке медицинских препаратов появилось много хороших и безопасных вакцин от гриппа. Особенно это надо делать ослабленным и часто болеющим детям. Вакцинация детям проводится в поликлинике бесплатно.

Л.И. ПРОТОПОПОВА,
участковый педиатр

Здравствуйте, уважаемые жители и гости Намского улуса!

Общество с ограниченной ответственностью «Ленские зори» поздравляет Вас всех с наступившим Новым 2013 годом и приглашает отдохнуть на туристической базе «Дьонкума (Песчаная гора)».

Турбаза находится на противоположном (правом) берегу реки Лена напротив п. Графский Берег и расположена по береговой полосе на горе. Время пути летом по воде 15-20 минут от лодочной станции п. Графский Берег на моторной лодке. В зимнее время по ледовой дороге 25-30 минут на автомашине.

Что имеем и предлагаем?

На турбазе восемь объектов - 4 гостевых дома, баня, гараж, дом для проведения корпоративов и других культурно-массовых мероприятий, дом для персонала.

По сезонам действуют;

Летне-осенний период (июнь-сентябрь) - детская и смотровая площадка, волейбольная площадка и настольный теннис, тир и городки. Баня, пляж, пески, водный аттракцион (водные лыжи, детский банан, банан для взрослых, водные качели), катание на лодке, рыбалка (с доставкой на ближайших островах, рыбалка с лодки), сбор ягод (брусника) и грибов и просто отдых. Корпоративы, дни рождения, юбилеи и встречи одноклассников, семейный отдых - это то, что мы можем предложить вам в летний период.

ВРЕМЯ ОТДЫХАТЬ

Зимне-весенний период (декабрь-апрель) - отдых на природе, встреча Нового года, катание на ледяной горки, катание на снегоходе, дискотека, корпоративы, лыжи, каток, спортивный, подледная рыбалка, баня.

Прекрасный вид с горы на великую и красивую реку Лена, чистый воздух, сосновый бор, хорошие условия для отдыха и приемлемые цены дадут Вам возможность хорошо отдохнуть, набраться сил и энергии.

Существуют скидки, доставка на своем автотранспорте. Время отдыха не ограничивается. Цены, условия и другие вопросы, касающиеся вашего отдыха, оговариваются в каждом случае отдельно. Гостевые дома от 4-х до 10-местных, в каждом доме печки-буржуйки, посуда для приема пищи, для приготовления пищи. Есть в аренду спальные мешки. Дрова, вода, мангалы, шампура, костровое снаряжение от турбазы. Есть

условия проведения корпоративных мероприятий, семейных праздников.

Заказы нужно делать предварительно.

По всем интересующим вас вопросам можно обращаться по телефону 8-924-367-41-64
Директор ООО «Ленские зори»
Ермолаев Юрий Проконьевич
Адрес: 678380 Намский улус, с. Намцы, ул. Чернышевского, 60/1, м-н «Бэдэр»

Понедельник, 25 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.00 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

Вторник, 26 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с "Журов" 16+

Среда, 27 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

Четверг, 28 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал

14.25 Понять. Простить
15.20 Т/с "Торговый центр" 16+

Пятница, 29 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.50 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал

Суббота, 30 марта

05.25, 06.10 Х/ф "Детский полицейский"
06.00, 10.00, 12.00, 15.00 Новости

08.45 М/с "Смешарики. Новые приключения"
09.00 Умницы и умники
09.45 Слово пастыря

Воскресенье, 31 марта

05.50, 06.10 Х/ф "Одинокая женщина желает познакомиться"
06.00, 10.00, 12.00 Новости

РОССИЯ 2

Понедельник, 25 марта

11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50, 08.45 Моя планета
12.35 В мире животных

Вторник, 26 марта

11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50 Вопрос времени
12.20, 09.40 Моя планета

02.55 Футбол. Чемпионат мира-2014 г. Отборочный турнир. Азербайджан - Португалия.

Среда, 27 марта

11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50 Пробки
12.45, 08.20 Моя планета

Четверг, 28 марта

11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50, 08.20 Моя планета
13.05, 15.00, 17.55, 01.15 Вести-спорт

22.55 Хоккей. КХЛ. Финал конференции "Восток".
01.25 Футбол. Лига чемпионов. Женщины. 1/4 финала.

Пятница, 29 марта

11.10, 14.00 Все включено 16+
12.00 Смешанные единоборства. BELLATOR. Михаил Зяцк

Суббота, 30 марта

11.00, 14.15 Моя планета
13.00, 15.10, 17.30, 22.45, 05.10 Вести-спорт

11.00 Профессиональный бокс. Халиб Аллахвердиев (Россия) против Брайдиса Прескотта (США).

Воскресенье, 31 марта

11.00 Профессиональный бокс. Халиб Аллахвердиев (Россия) против Брайдиса Прескотта (США).

РОССИЯ 1

Понедельник, 25 марта

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с "Кулагин и партнеры"

Вторник, 26 марта

05.00, 07.25 Утро России
05.25 Футбол. Товарищеский матч. Россия - Бразилия.

01.40 Вести+
05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном

Среда, 27 марта

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с "Кулагин и партнеры"

Четверг, 28 марта

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном

11.50 Т/с "Тайны следствия"
12.50 Право на встречу
13.50, 16.35 Вести. Дежурная часть

Суббота, 30 марта

04.30 Х/ф "Один из нас"
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог
08.00, 11.00, 14.00 Вести

НВК САХА

25 марта, понедельник

06:00 «Дьон кинитэ Иван Горохов» 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри

27 марта, среда

06:00 «Олобум үөрүтүтэ, дыло-циркэбэ» («Орто Халыма» ТВ)
06:30 «Күөх экранга-20 сыл» («Бэрдьигэс» ТВ)

28 марта, четверг

06:00 «Анаабыр сулуустах табаһыт» («Анаабыр» ТВ)
06:30 «Табаһыт олобо» («Өлөөн» ТВ)

онная программа

08:10 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа

29 марта, пятница

06:00 «Анаабыр сулуустах табаһыт» («Анаабыр» ТВ)
06:30 «Табаһыт олобо» («Өлөөн» ТВ)

онная программа

19:15 «Один из нас» 12+
20:00 «Подробности» 12+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри

30 марта, суббота

07:00 «Субэ түөлбэтэ» 12+
20:00 «ТВ-спорт»: Обунанытыга бүтүн Россиятаабы

онная программа

08:00 «Якутия» информационная программа
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа

31 марта, воскресенье

07:00 «С бодрым утром!» зарядка 0+
07:15 «Саха спордун көмүс түгэннэрэ» 6+

онная программа

19:15 «Один из нас» 12+
20:00 «Подобности» 12+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри

30 марта, суббота

07:00 «Субэ түөлбэтэ» 12+
20:00 «ТВ-спорт»: Обунанытыга бүтүн Россиятаабы

онная программа

08:00 «Якутия» информационная программа
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа

31 марта, воскресенье

07:00 «С бодрым утром!» зарядка 0+
07:15 «Саха спордун көмүс түгэннэрэ» 6+

**От 21 марта 2013 г.
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. М.К. Аммосова, 15 площадью 1670 кв.м под ИЖС.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
КОЛОДЕЗНИКОВ Р.К.**

**От 18 марта 2013 г.
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 10 площадью 2000 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Ф.В. Сидоровой, 4 площадью 1813 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Д.Г. Данилова, 12 площадью 2000 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Д.Г. Данилова, 18 площадью 2000 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 3 площадью 2000 кв.м под ИЖС.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
КОЛОДЕЗНИКОВ Р.К.**

**От 18 марта 2013 г.
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении

в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 26 площадью 1990 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 31 площадью 2000 кв.м под ИЖС.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
КОЛОДЕЗНИКОВ Р.К.**

**От 22 марта 2013 г.
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

* Искровский наслег, с. Кюренг-Ат, ул. Озерная, 24 площадью 1072 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.И. Дунаева, 11/1 площадью 2027 кв.м под ИЖС.

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Д.Г. Данилова, 5 площадью 2063 кв.м под ИЖС.

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
КОЛОДЕЗНИКОВ Р.К.**

**От 18 марта 2013 г.
ИЗВЕЩЕНИЕ**

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель сельскохозяйственного назначения, по адресу:

* Маймагинский наслег, пашня Сайыымпа площадью 45 га под ЛПХ (полевой земельный участок);

* Хомустахский 2-й наслег, ур. Хонор площадью 20 га под ЛПХ

(полевой земельный участок).

За справками обращаться в администрации соответствующих наслегов.

**Директор
КОЛОДЕЗНИКОВ Р.К.**

**ПОЛОЖЕНИЕ
лично-командного первенства
Намского улуса среди младших
групп по вольной борьбе на
призы заслуженного мастера
спорта РФ, двукратного
обладателя Кубка Мира, 3-го
призера чемпионата мира
П.П. Юмшанова по программе
комплексной спартакиады
школьников**

1. Цели и задачи:
– повышение спортивного мастерства юных борцов;
– пропаганда и популяризация вольной борьбы в улусе;
– пропаганда ЗОЖ.

2. Сроки проведения:
Турнир проводится 6 апреля 2013 г. в с. Намцы.

День приезда и взвешивание: 6 апреля 2013 г., с 9.00-10.00 ч. в здании МБОУ ДОД “Намская ДЮСШ” с. Намцы.

Начало соревнований: с 10.00 ч. в здании Намской ДЮСШ, с. Намцы.

Мандатная комиссия работает с 6 апреля т.г. с 9.00 ч.

3. Руководство

Общее руководство подготовкой и проведением соревнований возлагается на оргкомитет, ДЮСШ. Непосредственное проведение соревнований возлагается на судейскую коллегию, утвержденную оргкомитетом.

4. Участники и условия проведения:

К участию допускаются юноши: 2000 г.р. и младше.

Весовые категории: 24, 26, 28, 30, 32, 35, 38, 42, 45, 50, св. 50 кг. 1998-99 г.р. – 32, 35, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 63, св. 63 кг.

5. Условия соревнования:

Командное первенство зачитывается по следующим выи-

грышным очкам во всех весовых категориях.

За 1 место – 7 очков; за 2 место – 5 очков;

За 3 место – 4 очка; 4 место – 3 очка; 5 место – 2 очка; 6 место – 1 очко;

Командный итог среди средних и малокомплектных школ зачитывается отдельно.

6. Награждение
Победители и призеры турнира награждаются памятными медалями, грамотами.

Команды, занявшие призовые места, награждаются ценными призами.

7. Расходы:
Расходы, связанные с питанием, размещением, проездными несут командующие организации. Участники допускаются строго по медицинской справке.

8. Заявки
Предварительные заявки на участие по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 8, ДЮСШ, тел. 411(62) 41-7-83

Данное положение является официальным вызовом.

Оргкомитет

ПОЛОЖЕНИЕ

**V-го юбилейного улусного
ежегодного конкурса
модельеров “Шик и блеск”**

Автор проекта: Т.Д. Новгородова

Дата проведения: 13 апреля 2013 г.

Место и время проведения: с. Намцы, к/т “Сардана”, 17 ч.

Цели и задачи конкурса:

1. Выявить новых начинающих, имеющих навыки шитья модельеров.

2. Формирование эстетических вкусов на примерах лучших образцов моделирования.

3. Повышение творческого уровня.

4. Пропаганда направлений в стиле одежды.

Условия конкурса:

1. Допускаются все желающие

независимо от возраста, предварительно с заявкой на участие, заполненными анкетными данными участников.

2. Профессионалы и победители предыдущих конкурсов не допускаются к конкурсу.

3. Конкурсанты должны предоставить выставку своих работ.

4. Подбор музыкального оформления за каждый выход.

5. С каждого участника (модельера) взнос – 800 руб., группа поддержки (модели) с 1-го участника взнос – 100 руб.

6. Заявки принимаются до 12 апреля по телефонам: 89246619127, 89841125032

Этапы конкурса:

1. Визитка – 3 мин. (участница выходит в наряде, сшитом самой конкурсантикой).

2. Национальная одежда.

3. Авангард “Весеннее настроение”.

4. Свободная тема.

5. Вечернее платье.

Оцениваются:

– Композиция выбранной модели

– Сочетание цветов, оригинальность

– Качество шитья

– Соответствие макияжа, причёски модели

– Сценическая культура

Награждение:

– Гран-при

– Приз симпатии от руководителя проекта

Призы по номинациям:

– “Уран тарбах”

– “Кэскиллээх иистэнньэн”

– “Мындыр оһуор”

– “Көмүс кыптыый”

– “Иистэнньэн Далбар”

– “Көмүс иннэ”

Анкетные данные:

1. ФИО

2. Дата рождения

3. Должность, место работы

4. Занятие шитьем, с какого года?

5. Адрес и телефон участницы.

Организационная комиссия

РАСПОРЯЖЕНИЕ №537-р от 20.03.2013 г.

Об утверждении ставок субсидий, предоставляемых в 2013 году из муниципального бюджета Намского улуса, на поддержку производства и переработки продукции скотоводства.

Во исполнение распоряжения главы МО «Намский улус» от 26.02.2013 года № 379-р, за счет субвенций, предоставляемых из государственного бюджета Республики Саха (Якутия) на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2013 году, распоряжаюсь:

1. Утвердить ставки субсидий, предоставляемых в 2013 году из муниципального бюджета Намского улуса на поддержку производства и переработки продукции скотоводства согласно приложению.

2. Действия настоящего распоряжения распространяются на отношения, возникшие с 1 января 2013 года.

3. МКУ «Управление сельского хозяйства Намского улуса» (Алексееву В. Г.) при распределении финансирования на поддержку производства и переработки продукции скотоводства в 2013 году, руководствоваться ставками субсидий, предоставленными в приложении.

4. Опубликовать настоящее распоряжение в улусной газете «Эн-сиэли».

5. Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на первого заместителя главы МО «Намский улус» Слепцова Н. В.

Глава Намского улуса А.И. Ильин

Приложение к распоряжению главы Намского улуса №537-р от 20.03.2013 г.

СТАВКИ

субсидий, предоставляемых в 2013 году из муниципального бюджета Намского улуса, на поддержку производства и переработки продукции скотоводства

Вид ставок	Единица измерения	Ставка субсидий
Обеспечение производства и переработки продукции животноводства		
Сельскохозяйственным перерабатывающим кооперативам – на возмещение части затрат по обеспечению переработки продукции скотоводства (сырого молока), по ставке на 1 килограмм сырого молока исходя из данных статистической отчетности за отчетный период	руб./кг.б.ж. (базисной жирности)	
в том числе:		
а) Обеспечении заготовки сырого молока от сельскохозяйственных организаций, индивидуальных предпринимателей, крестьянских (фермерских) хозяйств, сельскохозяйственных кооперативов молока высшего сорта	руб./кг.б.ж.	27,00
б) Обеспечении заготовки сырого молока от сельскохозяйственных организаций, индивидуальных предпринимателей, крестьянских (фермерских) хозяйств, сельскохозяйственных кооперативов молока первого сорта	руб./кг.б.ж.	25,00
в) Обеспечении заготовки сырого молока от сельскохозяйственных организаций, индивидуальных предпринимателей, крестьянских (фермерских) хозяйств, сельскохозяйственных кооперативов в летниках при наличии свыше 50 голов дойных коров	руб./кг.б.ж.	25,00
г) Обеспечении заготовки сырого молока от сельскохозяйственных организаций, индивидуальных предпринимателей, крестьянских (фермерских) хозяйств, сельскохозяйственных кооперативов молока второго сорта	руб./кг.б.ж.	17,50

**ВНИМАНИЮ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ,
ЗАНИМАЮЩИХСЯ В СФЕРЕ БЫТОВОГО
ОБСЛУЖИВАНИЯ!**

В рамках проведения Бизнес-форума представителей сферы бытового обслуживания Республики Саха (Якутия) на «Горячей линии» для предпринимателей проводятся тематические консультации с участием:

Управления Роспотребнадзора по РС (Я), Ассоциация бытового обслуживания РС (Я) – **25 марта 2013 г. с 10.00 час. до 17.00 час.**

Управления ФНС по РС (Я) – **26 марта 2013 г. с 10.00 час. до 17.00 час.**

Отделения Пенсионного Фонда РФ по РС (Я) – **27 марта 2013 г. с 10.00 час. до 17.00 час.**

Управления государственного Пожнадзора ГУ МЧС России по РС (Я) – **28 марта 2013 г. с 10.00 час. до 17.00 час.**

Инфраструктуры поддержки предпринимательства – **29 марта 2013 г. с 10.00 час. до 17.00 час.**

Звонки на «Горячую линию»

8-800-100-58-80 бесплатны со всей Республики.

А также для участия в мастер классах в «Респу-

бликанском форуме бытового обслуживания» с 25 по 30 марта принимаем заявки по адресу: с Намцы, ул. Степана Платонова, д. 17, РК РС (Я) «Центр поддержки предпринимательства по Намскому району». 41-8-03, 89248737751 Бугаев Б.Б.

При администрации МО «Ленский наслег», согласно п. 1.4. раздела 1 Положения о порядке формирования кадрового резерва на муниципальной службе администрации МО «Ленский наслег», **продолжается формирование кадрового резерва управленческих кадров и аппарата муниципальной администрации «Ленский наслег».**

Также **требуется** юрист, на вакантную должность ведущего специалиста по юридическим вопросам.

Требование: высшее образование по профилю (специальности), стаж работы не менее 3-х лет, уверенное пользование и умение работы на ПК (по специфике работы).

Резюме принимаются ежедневно, в рабочие дни до 29 марта 2013 г. с 9 ч. 00 м.-18 ч. 00 м.

Тыа хаһаайыстыбатын кредитнэй потребительскэй кооператива
«Ссудо-Сберегательный Союз»

Кооператив чилиэннэригэр

ИЭС ХАРЧЫ

15 000 солк. эбии төлөбүрэ 975 солк.

30 000 солк. эбии төлөбүрэ 1950 солк.

50 000 солк. эбии төлөбүрэ 3250 солк.

*Иэс харчы бэриллэр көрүнэ «Стандартный» диэн, 1 ыйга аабыллан турар, хамыһыйата - 3%, паай - 10% (төптөрү төннөр)

**Нам с. С. Платонова ул. 5\1
т. 43-089, 89247601445**

КРУГЛОСУТОЧНО, БЕСПЛАТНО, АНОНИМНО

Администрация МО «Намский улус» объявляет конкурс на замещение вакантной должности муниципальной службы главного специалиста отдела опеки и попечительства.

Требования к кандидатурам:
– высшее профессиональное образование, соответствующее направлению деятельности;
– без предъявления требований к стажу;
– квалификационные требования к профессиональным знаниям и навыкам, необходимым для исполнения должностных обязанностей, в соответствии с п. 3 ст. 6 Закона Республики Саха (Якутия) «О муниципальной службе в Республике Саха (Якутия);

– наличие профессиональных знаний и навыков работы с информацией: излагать, обсуждать и действенно отстаивать мнение в формальной и устной форме, слушать и аналитически принимать письменную информацию, искать, получать, систематизировать, письменно оформлять и использовать информацию из устных, печатных и электронных источников;

– умение подготовки нормативно-правовых актов, касающихся компетенции отдела;
– коммуникативность, инициативность;

– навыки работы с персональным компьютером и иными организационно-техническими средствами, необходимыми для эффективной оперативной работы;
– владение программами, MS Office (Word, Excel), Интернет;
– знание законодательства Российской Федерации и Республики Саха (Якутия), опыт его практического применения.

Для участия в конкурсе представляются следующие документы, заверенные в установленном порядке:

1. Личное заявление на имя главы МО «Намский улус»
2. Собственноручно заполненная и подписанная гражданином РФ анкета установленной формы (форма анкеты утверждена распоряжением правительства РФ от 26.05.2005 № 667-р) с приложением двух фото размером 3,5х4,5 см.
3. Копия паспорта и копии свидетельства о государственной регистрации актов гражданского состояния.
4. Копия трудовой книжки.
5. Копии документов о профессиональном образовании, профессиональной переподготовке, повышении квалификации, стажировке, присвоении ученой степени, ученого звания с вкладным (если таковые имеются).
6. Копии документов воинского учета (для военнообязанных и лиц, подлежащих призыву на военную службу).
7. Сведения о доходах, имуществе и обязательствах иму-

щественного характера (формы утверждены Указом Президента РФ от 18.05.2009 № 559).

8. Справка из налогового органа о том, что данное лицо не занимается предпринимательской деятельностью.

9. Копия страхового свидетельства обязательного пенсионного страхования (СНИЛС).

10. Копия свидетельства о постановке на учет в налоговом органе физического лица по месту жительства на территории РФ (ИНН).

11. Медицинское заключение установленной формы об отсутствии у гражданина заболевания, препятствующего поступлению на муниципальную службу или ее прохождению (форма № 001-ГС/у).

Место и время приема документов для участия в конкурсе: ежедневно (кроме субботы и воскресенья) с 10.00 до 12.00 и с 14.00 до 18.00 по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 311 (служба управления персоналом), тел. (41162) 41-5-05, тел./факс (41162) 41-5-68, электронный адрес сайта: sakha.gov.ru/nam электронный адрес: namsadm@mtcs.ru

Срок подачи документов: в течение 30 дней со дня опубликования настоящего объявления до 20 апреля 2013 г.

Предполагаемая дата проведения конкурса – 21 апреля 2013 г.

Место проведения конкурса: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 311.

Подробную информацию об условиях проведения конкурса можно получить по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 311, тел. 41-5-05 (Служба управления персоналом).

Положение открытого чемпионата Намского улуса по лыжным гонкам среди школьников на призы В. Сыромятникова в зачет комплексной спартакиады школьников Цели и задачи:

- Повышение спортивного мастерства юных спортсменов;
- Популяризация лыжного спорта в улусе;
- Выявление сильнейших лыжников для участия в республиканских соревнованиях;
- Пропаганда здорового образа жизни и массового спорта.

Сроки и место проведения: 28-29 марта 2013 г. в с. Ымыяхтах Намского улуса РС/Я/
Условия и участники соревнований:

К участию в соревнованиях допускаются спортсмены, имеющие соответствующую подготовку и допуск врача по следующим группам:

Юноши:
1996-1995 г.р.
1998-1997 г.р.
2000-1999 г.р.
2003 г.р. и младше
Девушки:
1996-1995 г.р.
2001-1998 г.р.
2000-1999 г.р.
2002-2001 г.р.
2003 г.р. и младше
Программа соревнований:
28 марта
09.00.-10.00. – работа мандатной комиссии и жеребьевка
11.00.-13.00. – старт: юноши 1996-1995 г.р. – 5 км.

девушки 1996-1995 г.р. – 3 км.
13.00.-14.00. – обед
14.00.-17.00. – старт: эстафета юноши 4х3
эстафета девушки 4х2
17.00.-18.00. – подведение итогов и награждение
18.00.-21.00. – вечер дружбы
29 марта
11.00.-13.00. – старт: юноши 1998-1997 г.р. – 5 км., девушки 1998-1997 г.р. – 3 км.

юноши 2000-1999 г.р. – 3 км., девушки 2000-1999 г.р. – 3 км.
13.00.-14.00. – обед
14.00.-17.00. – старт: юноши 2002-2001 г.р. – 2 км., девушки 2002-2001 г.р. – 2 км.

юноши 2003 г.р. и младше – 1 км., девушки 2003 г.р. и младше – 1 км.
17.00.-18.00 – подведение итогов и награждение.

Условия и судейство соревнований:

– в зачет идут по 4 лучших результатов у девушек и юношей старшей группы;
– общекомандное место определяется по сумме времени эстафет и гонки.

Главный судья соревнований: Касьянов В.Г. – главный редактор газеты «Энсиэли»

Заместитель главного судьи: Новгородов А.Д. – газооператор ЖКХ с. Ымыяхтах

Главный секретарь: Гаврильев В.В. – учитель физкультуры ЕСОШ

Начальник трассы: Неустроева Е.Н. – учитель физкультуры ЕСОШ

Комендант соревнований: Михайлов И.И. – учитель физкультуры ЕСОШ

Врач соревнований – фельдшер ЕУБ

Награждение: В личном зачете и в эстафете победители и призеры награждаются медалями и грамотами УУО. Команды, занявшие призовые места, награждаются грамотами и кубками. Присуждаются специальные призы лучшим спортсменам соревнований.

Расходы, связанные с проездом и питанием участников соревнований, несет командировающая организация. Команды приносят по одному призу.
Оргкомитет

УЧУРЭХ ТЫТТАР

Убаастыыр, ытыктыыр коллегаты, Үөдэй нэһилиэтин олохтоо-бо **КРЫЖАНОВСКАЯ ТАМАРА МИХАЙЛОВНА** 65 сааскын туолар үтүө-мааны күнүнэн эвэрдэлибит!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, уһун үйэни, дьолу-соргуну!
Дьүөгэлэрин

Убаастыыр биригэ үөрэммит дьүөгэбитин, күн күбэй ийэни, элбэх сизэн эбээтин **КРЫЖАНОВСКАЯ ТАМАРА МИХАЙЛОВНА** кулун тутар 21 күнүгэр 65 сааскын туолбут үбүлүөйдээх күнүнэн итиитик-истингик эвэрдэлибит!

Баҕарабыт күн сиригэр баар бары кэрэни, үчүгэни, кытаанах доруобуйаны, уһун, дьоллоох олоҕу.

Эвэрдэни кытта Варвара Романовна, Елизавета Дмитриевна, Константин Константинович, Полина Ивановна

Таптыыр күндү кэргэмээр, ийэбитигэр, эбээбитигэр, убаастабыллаах балтыбытыгар, эдьийбитигэр **ИВАНОВА АЛЕКСАНДРА ВАСИЛЬЕВНА** 55 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхпититтэн итии-истингик эвэрдэбитин тиэрдэбит!

Аймах дьонун ытыктабылын ылан, билэр дьонун биһирэбилин истэн, ыччаттарын сылаас тапталларыгар угуттанан, сизэнэрин сылаас мичээрдерин санаан саңаардын, үйөн уһаатын. Эн биһиэхэ уһараабат болҕомтон, эйэбэс сылаас сыһанын, ылыктыах сүбэн-аман иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит. Ханна да сырыттарбыт мэлдьи итии үүттээх чөйдөөх, миннигэс астаах үөрэ-көтө көрсөргүн ахтабыт, саныбыт. Барыбыт туһугар олус кыһаллар, долгуйар, күүс-көмө, өйөбүл буолар киһибитин ис сүрэхпититтэн эвэрдэлибит! Баҕарабыт Эйиэхэ уһун, дьоллоох олоҕу, саха алмааныны ыраас кытаанах доруобуйаны.

Эвэрдэни кытта кэргэни Валерий, кыһын Аматтан, уолун Жиганскайтан, быраатын Хангаластан, Дьокуускайтан оҕолорун, Мэнэ-Хангаластан, Модуттан бары аймахтарын, Чурапчы Мугудайыттан балтын Шура, Уус-Янаттан Мария уонна сизэнэрин

Убаастабыллаах биригэ дойдулаахпытын, Саха республикатын культураны үтүөлээх үлэһитин, Нам улунун Ытык киһитин **ВАЛЕРИЙ ГЕОРГИЕВИЧ ЕМЕЛЬЯНОВ** өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн уонна айар киһэтинэн ис сүрэхтэн долгуйан туран эвэрдэлибит!

Эн улуус, республика культураны сайдарын туһугар өр кэмгэ айымньылаахтык, үтүө суобастаахтык үлэли-хамсыы, айа-тута, өрүү инники күөнгэ сылдыаргынан киэн туттабыт. Баҕарабыт Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үгүс элбэх үөрүү-дьол хатылмат тигэнэрин, орто дойдун уйгунун-бийангын. Былааннабыт силигин сүтэрин, буулаҕа күүстээх модун санааны, дьэ кэргэнгэр дьолу-саргыны, үөрүүнү-көгүүнү, инникитин да үгүс сылларга дьонун-сэргэн туһугар үтүөнү үксэтэ, кэскиллээҕи ситэрэ-хоторо сылдыаргар ис сүрэхпититтэн баҕарабыт.

«Бөтүн нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттарын сэбиэтэ

Күндү тапталлаах балтыбытын, эйэбэс, элэккэй эдьийбитин **МАРФА ЕГОРОВНА ПРОТОПОПОВНА**, 2 Хомустаахха олоһор үлэ ветеранын, олоһун биригэ кэрэ-бэлиэ күнүнэн, өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн ис сүрэхтэн истингик эвэрдэбитин, баҕа санаабыт бастынын, үтүө тылбыт үтүмүнэн тиэрдэбит!

20-тэн тахса сыл тыа хаһаайыстыбатыгар үтүө суобастаахтык, кыһамньылаахтык үлэстэбитин. Ол курдук, 2 Хомустаах нэһилиэгэр, «Нам», «Комсомольской» совхоз, «Ас-Үөл» арыы онгорор сыабын Хатас отделеһиытыгар бастаан лабораториянан, онтон маастарынан үлэлээн, нэһилиэһиңэ үчүгэй хаачыстыбалаах үрүн аһынан хааччылыгытыгар бэйэн сэмэй кылааккын киллэрбитин. Баҕарабыт Эйиэхэ, дьэ кэргэнгэр бары үтүөнү-кэрэни, үөрүү-көгүү үктэллээх, дьол-соргу тосхоллоох байылыт бийангы. Оҕолорун, сизэнэрин миннигэс мичээрдэрэ куруутун үөрүүнэн сыдыаадын, дьонун-сэргэн тапталларынан, убаастабылларынан араҥаччыланан, угуттанан өссө да айымньылаахтык үлэли-хамсыы, эдэрдии эрчимнээх чэгиэн-чэбдик сылдыаргар. Уһун дьоллоох-соргулаах олоҕу. Сайдам санаа саңаардын дьэн алгыспытын тиэрдэбит. Саңа үүнэр саңа саңаарыа тыктын! Эйигиниин куруук ситиһи ситтиһиң!

Эдьийдэрин, убайын, күтүөттэрин, сизэн бырааттарын, балыстарын

Күндү коллегатытын, Российской Федерация доруобуйатын харыстабылын туйгунун, үрдүк категориялаах акушер-гинеколог бырааһы **МОСКВИТИНА ЕВДОКИЯ НИКОЛАЕВНА** үөрүүлээх үбүлүөйүнэн итиитик-истингик эвэрдэлибит!

Эйиэхэ баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үлэбэр үрдүк ситиһиһлэри, дьэ кэргэнгэр дьолу-саргыны, баҕа санаан барыта туолуохтун!

Киин балыһа администрацията, поликлиника коллектива

Убаастыыр коллегатытын, Саха республикатын доруобуйа харыстабылын туйгунун, үрдүк категориялаах терапевт бырааһы **ВИНОКУРОВ ВАСИЛИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ** 60 сааскын туолбут өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн итиитик-истингик эвэрдэлибит!

Баҕарабыт ыстаал курдук кытаанах доруобуйаны, үлэбэр үрдүк ситиһиһлэри, уһун дьоллоох, байылыт олоҕу.

Киин балыһа администрацията, поликлиника коллектива

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаєте запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще — позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316.

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.
ИП «Замятин А.Т.»

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

Мэлдьи ыраас ууну биһигиттэн атыһаһаахха сөп. Ону таһынан атыһа бааллар механической помпалар, электрической кулердар. Сакааһынан аҕалабыт. Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыһаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Аппааны бөһ., Лена уул. 16-та. Дьэбэ илдэн биэрэбит.

Тел. 8914-300-11-70, 8924-873-73-11 уонна 23-3-21.

ЫРААС УУНУ ИБИЭН — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН!

